

เอกสารวิชาการ

เรื่อง

แผนปฏิบัติการราชการ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้าง

ความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ระยะ 5 ปี

(พ.ศ. 2566 – 2570)

โดย

นางชิตชนก สถิตธรรมพร

นักศึกษาหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 15

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ใบรับรองเอกสารวิชาการ
นักศึกษาหลักสูตรนฤยุทธศาสตร์ รุ่นที่ ๑๕
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

เรื่อง แผนปฏิบัติการ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทาง
ทะเลในระดับพื้นที่ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

ผู้จัดทำ นางชิตชนก สติธรรมพร

ได้ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบ

เมื่อ วันที่ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

พันเอก

(พันเอก บัณฑูร บำเรอราช)

อาจารย์ที่ปรึกษา

พล.ต.

(ประเทือง ปิยกะโพธิ์)

ผอ.ศศย.สปท./ผอ.หลักสูตร

บทคัดย่อ

รายงานส่วนบุคคลฉบับนี้เป็นการจัดทำแผนปฏิบัติการ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแนวคิดในการจัดทำและการขับเคลื่อนแผน/นโยบายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (พ.ศ. 2561 - 2580) และประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน (พ.ศ. 2561 - 2580) (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 – 2565) แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. 2558 – 2564) แผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 – 2564) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) (2) ตรวจสอบสภาพแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ที่อาจส่งผลกระทบต่อ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ในช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2570 และ (3) จัดทำแผนปฏิบัติการ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยการใช้ PESTEL analysis ในการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก และ McKinsey 7's Framework ประเมินปัจจัยภายใน หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์เพื่อหาประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix โดยทำการศึกษาระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม 2565

เมื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ พบว่า ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิต เป็นแหล่งอาหาร และแหล่งสร้างมูลค่าที่สำคัญทางเศรษฐกิจของโลก กำลังประสบปัญหาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมจากกิจกรรมของมนุษย์ การปนเปื้อนมลพิษ และได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ในขณะเดียวกันยังพบภัยคุกคามความมั่นคง อาทิ ปัญหาพื้นที่ทับซ้อนทางทะเล การลักลอบผิดกฎหมาย สินค้าหนีภาษี น้ำมันเถื่อน ยาเสพติด การลักลอบขนส่งอาวุธ อาชญากรรมข้ามชาติ การค้ามนุษย์ และการหลบหนีเข้าเมือง ซึ่งเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่ต้องเร่งขจัดให้หมดไปโดยเร็ว หรือแก้ไขเพื่อลดระดับความรุนแรงของสถานการณ์จนไม่กระทบต่อการดำเนินกิจกรรมทางทะเล และพร้อมรองรับนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืนได้สำเร็จ ในช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2570 ในขณะที่ยุทธศาสตร์ แผน นโยบายสำคัญของประเทศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล ต่างให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล โดยการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามทางทะเล และการใช้ประโยชน์ควบคู่กับการฟื้นฟูและรักษาความสมบูรณ์ของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่

สำหรับสภาวะแวดล้อมภายในของ สศช. พบว่ามีปัจจัยที่เป็นจุดแข็งมากกว่าปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน โดยมีปัจจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ อาทิ ความรู้ความสามารถของบุคลากร โครงสร้างองค์กร ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมของผู้บริหารองค์กร และกลยุทธ์ขององค์กร ในขณะที่สภาวะแวดล้อมภายนอก มีปัจจัยที่เป็นโอกาสมากกว่าปัจจัยที่เป็นภัยคุกคาม ที่เอื้อต่อการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ให้สำเร็จได้ ทั้งปัจจัยด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และกฎหมาย และจากจุดแข็งขององค์กรที่สอดคล้องกับโอกาสดังกล่าว

ดังนั้น จึงเสนอแผนปฏิบัติการ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) โดยกำหนดทิศทางและกลยุทธ์เชิงรุก เพื่อให้การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ของ สศช. ในช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2570 เป็นอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) สร้างความพร้อมของ สศช. รองรับการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ (2) ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการการขับเคลื่อนแผนที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล (3) ผลักดันให้การเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาสำคัญในระดับพื้นที่ และ (4) สร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของความมั่นคงทางทะเลแก่ทุกภาคส่วน จำนวน 13 ตัวชี้วัด 10 กลยุทธ์

การศึกษานี้ มีข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนและการนำยุทธศาสตร์ไปใช้ ดังนี้ (1) สศช. ควรเสนอแนะให้มีกลไกระดับนโยบาย ในการบูรณาการการขับเคลื่อนแผนระดับที่ 3 ในประเด็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ (2) ควรส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ โดยกำหนดให้การสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นนโยบายการพัฒนาสำคัญภายใต้แผนพัฒนาภาค ซึ่งเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาให้แก่ จังหวัด กลุ่มจังหวัด ส่วนราชการ และหน่วยงานในพื้นที่ และ (3) ควรกำหนดแนวทางในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในแต่ละช่วงเวลาอย่างเหมาะสมเพื่อให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีความอุดมสมบูรณ์ รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยได้อย่างยั่งยืน

คำนำ

ประเทศไทยเป็นรัฐชายฝั่งที่มีแผ่นดินติดกับทะเลทั้งทางฝั่งอันดามันและอ่าวไทย มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ และมีผลประโยชน์ทางทะเลสูงถึง 23.998 ล้านล้านบาทต่อปี มีกิจกรรมทางทะเล และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ซึ่งการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดังกล่าว ร่วมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศจากภาวะโลกร้อน ที่ทำให้ภัยพิบัติทางธรรมชาติทวีความรุนแรงและมีความถี่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดปัญหาทรัพยากรทางทะเลเสื่อมโทรม ระบบนิเวศถูกทำลาย และความหลากหลายทางชีวภาพลดลง นอกจากนี้ ยังมีภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่กระทบต่อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมทางทะเล ซึ่งต้องเร่งจัดให้หมดไปโดยเร็ว หรือแก้ไขเพื่อลดระดับความรุนแรงของสถานการณ์จนไม่กระทบต่อการดำเนินกิจกรรมทางทะเล และพร้อมรองรับนโยบายการพัฒนาของประเทศต่อไป

การเสริมสร้างเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ จึงมีความสำคัญในการเป็นรากฐานที่มั่นคงให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยที่ใช้ประโยชน์จากภาคทะเลเกิดความยั่งยืน และจะสำเร็จได้ด้วยความรู้และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล ควบคู่กับการเฝ้าระวัง และป้องกันภัยคุกคามที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเล

เพื่อให้การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ศึกษาจึงได้จัดทำรายงานการศึกษานี้ โดยใช้กระบวนการในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ด้วยเครื่องมือการวิเคราะห์ ได้แก่ PESTEL Analysis McKinsey 7's SWOT Analysis และ TOWS Matrix รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (ENDs) กลยุทธ์ในการดำเนินการ (WAYS) และมาตรการหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (MEANS) เพื่อให้การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ของ สศช. เป็นไปอย่างสัมฤทธิ์ผล

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาป้องกันประเทศ และคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้และโอกาสจัดทำแผนปฏิบัติการ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานนี้ จะเป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ให้พร้อมรองรับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืนต่อไป

นางชิตชนก สติธรรมพร

นักศึกษาลัทธิสุตรนัทยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 15

6 พฤษภาคม 2565

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	ก
คำนำ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ง
สารบัญแผนภาพ.....	จ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	3
1.4 ระเบียบวิธีการศึกษา.....	3
1.5 ข้อยกเว้นของการศึกษา.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 การตรวจสอบสภาวะแวดล้อมและการวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์.....	5
2.1 สภาวะแวดล้อมภายนอก.....	5
2.2 สภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับองค์กร.....	16
2.3 การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการประสานขับเคลื่อน.....	18
การเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่	
2.4 การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์.....	33
บทที่ 3 แผนขององค์กร.....	39
3.1 แผนปฏิบัติราชการ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล.....	39
ในระดับพื้นที่ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)	
3.2 เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (ENDs) (วิสัยทัศน์/พันธกิจ/เป้าประสงค์).....	40
3.3 กลยุทธ์ในการดำเนินการ (WAYS) (ประเด็นยุทธศาสตร์/กลยุทธ์).....	41
3.4 มาตรการ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (MEANs) (แผนงาน/โครงการ/เครื่องมือ/กลไก).....	51
3.5 แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategic Map).....	62
บทที่ 4 ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์.....	63
ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนและการนำยุทธศาสตร์ไปใช้.....	63
บรรณานุกรม.....	65
ประวัติย่อผู้ศึกษา.....	67
ภาคผนวก.....	68

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1	การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ด้วย PESTEL analysis.....	23
ตารางที่ 2.2	การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ด้วย McKinsey 7'S Framework.....	28
ตารางที่ 2.3	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์.....	31
ตารางที่ 2.4	ค่าน้ำหนักของรายการปัจจัยสภาวะแวดล้อมภายใน.....	33
ตารางที่ 2.5	ค่าน้ำหนักของรายการปัจจัยสภาวะแวดล้อมภายนอก.....	34
ตารางที่ 2.6	ค่าคะแนนเฉลี่ยสภาวะแวดล้อมภายใน.....	35
ตารางที่ 2.7	ค่าคะแนนเฉลี่ยสภาวะแวดล้อมภายนอก.....	35
ตารางที่ 2.8	สรุปผลคะแนนถ่วงน้ำหนักสภาวะแวดล้อมภายใน.....	36
ตารางที่ 2.9	สรุปผลคะแนนถ่วงน้ำหนักสภาวะแวดล้อมภายนอก.....	37
ตารางที่ 3.1	การวิเคราะห์ TOWS Matrix.....	43
ตารางที่ 3.2	เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1.....	44
ตารางที่ 3.3	เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2.....	46
ตารางที่ 3.4	เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3.....	47
ตารางที่ 3.5	เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4.....	49
ตารางที่ 3.6	มาตรการ/แผนงาน/โครงการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570).....	51

สารบัญแนภาพ

แผนภาพที่ 2.1	โครงสร้างสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.....	17
แผนภาพที่ 2.2	กรอบการประเมินผลกระทบของสภาพแวดล้อมต่อการประสานขับเคลื่อน.....	19
	การเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่	
แผนภาพที่ 2.3	ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (Strategic Position) ของ.....	38
	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันทั่วโลกมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอย่างกว้างขวาง อุตสาหกรรมทางทะเลและชายฝั่งจึงขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีการดำเนินกิจกรรมทางทะเลที่หลากหลาย ส่งผลให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเสื่อมโทรมลง จนส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ การประกอบอาชีพ เศรษฐกิจของชุมชน อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง และกระทบต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในที่สุด

ประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทยได้ถูกนำมาสร้างมูลค่าเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดปัญหาทรัพยากรทางทะเลเสื่อมโทรม ระบบนิเวศถูกทำลาย และความหลากหลายทางชีวภาพลดลง ซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินอุตสาหกรรมทางทะเล และจากการดำเนินกิจกรรมของมนุษย์ ทั้งการรุกรานพื้นที่ป่าชายเลน และการปล่อยของเสียลงสู่ทะเล

แนวคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ การพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน หรือเศรษฐกิจสีน้ำเงิน (Blue Economy) จึงได้รับความสนใจจากทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศ นำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างมั่นคงและยั่งยืน อาทิ สาธารณรัฐประชาชนจีน ที่ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสีน้ำเงินคาบสมุทรซานตง เป็นเขตเศรษฐกิจสีน้ำเงินแห่งแรกของจีนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 และนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทย ได้เห็นถึงความสำคัญนำมาศึกษาความเป็นไปได้และแนวทางดำเนินการ พร้อมทั้งสนับสนุนให้นำมาเป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศเพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืนในอนาคต

แนวคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ดังกล่าว มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (พ.ศ. 2561 - 2580) และประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน (พ.ศ. 2561 - 2580) (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 - 2565) แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. 2558 - 2564) แผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 - 2564) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายที่ 14: อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

นอกจากปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลแล้ว ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงทางทะเล อาทิ ปัญหาพื้นที่อ้างสิทธิ์ทับซ้อนทางทะเล การหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ การลักลอบขนส่งอาวุธและยาเสพติด โจรสลัด และภัยคุกคามทางไซเบอร์ ที่อาจนำมาซึ่งปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และส่งผลกระทบต่อ การดำเนินกิจกรรมทางทะเลของประเทศได้ในอนาคต

การเสริมสร้างเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ จึงมีความสำคัญในการเป็นรากฐานที่มั่นคงให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยที่ใช้ประโยชน์จากภาคทะเลเกิดความยั่งยืน และจะสำเร็จได้ด้วย ความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งจากภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคอุตสาหกรรม และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล ควบคู่กับการร่วมกันเฝ้าระวัง และป้องกันภัยคุกคามที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเล

ดังนั้น จึงควรจัดทำแผนปฏิบัติการ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) เพื่อสร้างความตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเล ให้ประเทศไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางทะเล ได้อย่างเสรี ปลอดภัย เหมาะสม และเป็นรากฐานที่มั่นคงให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยที่ใช้ประโยชน์จากภาคทะเลเกิดความยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาแนวคิดในการจัดทำและการขับเคลื่อนแผน/นโยบายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (พ.ศ. 2561 - 2580) และประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน (พ.ศ. 2561 - 2580) (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 – 2565) แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. 2558 – 2564) แผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 – 2564) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

1.2.2 เพื่อตรวจสอบสภาพแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ ที่อาจส่งผลกระทบต่อ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ในช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2570

1.2.3 เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ฉบับนี้ จัดทำขึ้นภายใต้ขอบเขต ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตของเนื้อหา

1) ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดยุทธศาสตร์ และการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ และหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship: XYZ)

2) ศึกษายุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน (พ.ศ. 2561 - 2580) (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 – 2565) แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. 2558 – 2564) แผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 – 2564) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ ใน 23 จังหวัดชายทะเล

3) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ที่อาจส่งผลกระทบต่อการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ในช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2570

1.3.2 ขอบเขตของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 10 คน เป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนแผนของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

1.3.3 ขอบเขตของระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษานี้ ดำเนินการตั้งเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน 2565

1.4 ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยตรวจสอบสภาพแวดล้อมของปัจจัยภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ โดยใช้ PESTEL Analysis และวิเคราะห์ปัจจัยภายในของ สศช. ด้วย McKinsey 7's Framework จากนั้นจึงนำปัจจัยภายนอกและภายในดังกล่าวมาวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis เพื่อหาประเด็นที่มีความสำคัญ และนำมาวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และ

กลยุทธ์ จัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ต่อไป

1.5 ข้อจำกัดของการศึกษา

1.5.1 เนื่องจากแผนความมั่นคงเฉพาะเรื่องของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ฉบับใหม่ (พ.ศ. 2566 - 2570) ยังอยู่ระหว่างการจัดทำ และแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ จะถูกนำไปรวมอยู่ใน (ร่าง) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 – 2570) เป็นนโยบายและแผนความมั่นคงที่ 17 การเสริมสร้างความมั่นคงเชิงพื้นที่ ซึ่งยังยกวางไม่แล้วเสร็จ ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาจากแผนฯ ฉบับปัจจุบันไปพลางก่อน

1.5.2 การศึกษาในครั้งนี้ ดำเนินการภายในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเมษายน 2565 ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่สามารถตรวจสอบสภาพแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570 ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้ทราบแนวคิดในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน (พ.ศ. 2566 – 2570) ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 – 2565) แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. 2558 – 2564) แผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 – 2564) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่

1.6.2 ได้ทราบสภาพแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570

1.6.3 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีแผนปฏิบัติการ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการประสานขับเคลื่อนนโยบายด้านความมั่นคง ลงสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 2

การตรวจสอบสถานะแวดล้อมและการวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์

2.1 สถานะแวดล้อมภายนอก

2.1.1 สถานการณ์ความมั่นคงทางทะเล

1) ระดับโลก

(1) การใช้ประโยชน์จากทะเล ทะเลและมหาสมุทรมีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิตบนโลกทั้งในด้านภูมิอากาศ วัฏจักรของน้ำ เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่ง เป็นแหล่งทรัพยากรพลังงาน และอาหารที่สำคัญของโลก โดยปัจจุบันทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งถูกนำมาใช้เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างกว้างขวาง จากการประเมินของสมาคมเครือจักรภพ (The Commonwealth) พบว่า เศรษฐกิจทางทะเลมีมูลค่าสูงถึง 1.5 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี การค้าทั่วโลกกว่าร้อยละ 80 ใช้การขนส่งทางทะเล ก่อให้เกิดการจ้างงานกว่า 350 ล้านตำแหน่งในภาคการประมง โดยประมาณการว่า ในปี พ.ศ. 2568 การผลิตน้ำมันดิบร้อยละ 34 จะมาจากนอกชายฝั่ง และภาคเพาะเลี้ยงเพื่อเป็นอาหารให้กับมนุษย์ จะมีการเติบโตถึงร้อยละ 50

(2) ปัญหาสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ก๊าซเรือนกระจกที่ทำให้อุณหภูมิทางทะเล ระดับน้ำทะเล และความเป็นกรดในทะเลสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพในทะเล นำมาซึ่งปัญหาความมั่นคงทางอาหาร ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง กระทบต่อชุมชนที่พึ่งพาทะเล การพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของมนุษย์ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล จากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมทางทะเลและชายฝั่ง มีการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลาย การพัฒนาชุมชนเมืองอย่างไร้ทิศทาง การเปลี่ยนแปลงลักษณะการใช้ที่ดินบริเวณชายฝั่งทะเล การทำลายป่าชายเลน และปัญหาขยะทะเลซึ่งมาจากแม่น้ำและชายฝั่งทะเล และมลพิษ/สารพิษ ที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ ทั้งภาคอุตสาหกรรมและการขนส่ง ที่ถูกปล่อยออกมาในอากาศและพื้นดิน และถูกชะล้างด้วยน้ำฝนไหลลงสู่ทะเล เหล่านี้ส่งผลให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

(3) ภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่กระทบต่อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมทางทะเล ได้แก่ บทบาทของประเทศมหาอำนาจ อาทิ สหรัฐฯ จีน รัสเซีย ที่พยายามขยายอิทธิพลเพื่อก้าวข้ามข้อจำกัดทางภูมิรัฐศาสตร์โดยใช้ Soft Power และจะพัฒนาขีดความสามารถเพื่อรักษาผลประโยชน์และแสวงประโยชน์จากทะเลให้แก่ตนเองเพิ่มขึ้น รวมถึงการแย่งชิงทรัพยากรทางทะเลที่อาจนำมาซึ่งความขัดแย้งตั้งแต่ระดับชุมชนไปจนถึงระดับประเทศ การก่อการร้ายทางทะเล อาทิ

กลุ่มอัลกออิดะห์ ซึ่งมีบทบาทสูงในการก่อการร้ายทางทะเลของโลก เคยก่อเหตุโจมตีเรือรบ USS Cole ของสหรัฐฯ บริเวณอ่าวเอเดน และเรือสินค้า Limburg ของฝรั่งเศส บริเวณนอกฝั่งเยเมน การกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธ ในไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2564 มีสถิติ การกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธสูงสุดเป็นประวัติการณ์ รวม 142 ครั้งทั่วโลก โดยร้อยละ 68 เกิดขึ้นนอกชายฝั่งโซมาเลีย เพิ่มขึ้น 2.7 เท่าจากช่วงเวลาเดียวกันในปี พ.ศ. 2563 และการลักลอบผิดกฎหมาย และอาชญากรรมข้ามชาติ ที่ใช้เส้นทางลำเลียงทางทะเลเนื่องจาก สามารถเข้าถึงพื้นที่เป้าหมายได้โดยง่ายและยังมีช่องว่างของกฎหมายทางทะเล

2) ระดับภูมิภาค

(1) การใช้ประโยชน์จากทะเล ทะเลและมหาสมุทรของทวีปเอเชียมีความ กว้างใหญ่ ประกอบด้วยมหาสมุทรแปซิฟิก มหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรอาร์กติก มีลักษณะทาง ภูมิศาสตร์ล้อมรอบแผ่นดินและเกาะแก่ง มีขอบแผ่นดินเชื่อมต่อกับทะเลและมหาสมุทรยาวและ กว้างขวาง เอื้อต่อการแสวงหาประโยชน์จากทะเล เป็นแหล่งอาหาร แหล่งประกอบอาชีพ เป็นแหล่ง พลังงาน และใช้ประโยชน์ในการคมนาคมขนส่ง สินค้า การประมง โดยมีเส้นทางการคมนาคมทาง ทะเลที่สำคัญและมีความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาขัดแย้งด้านผลประโยชน์ของประเทศมหาอำนาจ ได้แก่ **ช่องแคบฮอร์มุซ** เป็นเส้นทางหลักในการขนส่งน้ำมันจากประเทศในตะวันออกกลางไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก **ช่องแคบมะละกา** เป็นจุดยุทธศาสตร์ทางทะเลและเป็นเส้นทางเดินเรือที่สำคัญที่สุดของระบบ เศรษฐกิจโลก และ**ทะเลจีนใต้** เป็นแหล่งทรัพยากรและเส้นทางขนส่งพลังงานจากตะวันออกกลาง ไปยังจีน ญี่ปุ่น และตะวันตกของสหรัฐฯ

(2) **ปัญหาสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลและ ชายฝั่ง** ในระดับภูมิภาคประสบปัญหาเช่นเดียวกับระดับโลก อาทิ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล และมลพิษ/สารพิษ โดยข้อมูลจากศูนย์วิจัยเฮล์ม โฮลท์ ประเทศเยอรมนี พบว่าประมาณร้อยละ 75 ของมลพิษในมหาสมุทรที่มีต้นกำเนิดมาจากบนบก มีที่มาจากแม่น้ำเพียง 10 สาย ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในทวีปเอเชีย และการลดพลาสติกจากแม่น้ำเหล่านี้ลง ร้อยละ 50 จะช่วยลดปริมาณพลาสติกที่ไหลลงสู่มหาสมุทรได้ถึงร้อยละ 37 โดยระดับภูมิภาค ประชาคมอาเซียนได้มีการส่งเสริมความร่วมมือด้านทรัพยากรทางทะเล เพิ่มขีดความสามารถด้านการ จัดการประมงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล การพัฒนาชายฝั่งการอนุรักษ์ แนวปะการัง เพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพและความมั่นคงทางอาหาร นอกจากนี้ ในระดับ ภูมิภาคยังมีความสนใจในแนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงินเช่นเดียวกับระดับโลกด้วย

(3) **ภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่กระทบต่อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ ดำเนินกิจกรรมทางทะเล** ได้แก่ การขยายบทบาททางทะเลของประเทศมหาอำนาจเข้ามาใน ภูมิภาค อาทิ **สหรัฐฯ** ที่ขยายอิทธิพลตามยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก และกลุ่มความร่วมมือด้านความ

มั่นคงทางทะเล (Quadrilateral Security Dialogue: QUAD) ระหว่างสหรัฐฯ ออสเตรเลีย อินเดีย และญี่ปุ่น มากขึ้น จีน ที่เพิ่มบทบาทด้านความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคอย่างต่อเนื่องและเพิ่มความหวาดระแวงให้แก่สหรัฐฯ และประเทศพันธมิตร ให้เข้ามามีบทบาทในภูมิภาคมากขึ้น และอินเดีย ที่มีบทบาทเพิ่มขึ้นและเป็นตัวแปรสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อสถานการณ์การเมืองระหว่างประเทศในอนาคต

ปัญหาพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนในทะเล ข้อพิพาททะเลจีนใต้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคอาเซียนเป็นอุปสรรคต่อการเดินเรืออย่างเสรีในพื้นที่ทับซ้อน การก่อการร้ายทางทะเล โดยเฉพาะบริเวณน่านน้ำของอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ โดยอาบูไซยาฟเป็นกลุ่มก่อการร้ายที่มีบทบาทสูงสุดในภูมิภาค การกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะบริเวณช่องแคบมะละกาซึ่งมีเรือสินค้าผ่านไม่น้อยกว่า 9 หมื่นลำต่อปี มีสาเหตุจากการขยายพื้นที่จากช่องแคบมะละกาถึงเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย และมีสถิติเพิ่มสูงขึ้นเป็น 2 เท่าในบังกลาเทศ อินเดีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และทะเลจีนใต้ จากเศรษฐกิจตกต่ำในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด - 19 พบสถิติโจรสลัดลักพาตัวในทะเล บริเวณน่านน้ำนอกชายฝั่งทางใต้ของฟิลิปปินส์เพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 นอกจากนี้ ยังพบการลักลอบผิดกฎหมาย และอาชญากรรมข้ามชาติ และการสะสมอาวุธและการเสริมสร้างกำลังทางทหาร เนื่องจากแต่ละประเทศขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน จึงนำมาซึ่งการสะสมอาวุธและการเสริมกำลังทางทหารในภูมิภาค

3) ระดับประเทศ

(1) การใช้ประโยชน์จากทะเล ประเทศไทยเป็นรัฐชายฝั่ง มีความยาวชายฝั่งทะเลรวม 3,193.44 กิโลเมตร มีแผ่นดินติดกับทะเล 2 ด้าน ได้แก่ ด้านตะวันตก เป็นทะเลอันดามันและช่องแคบมะละกา มีความยาว 1,064.6 กิโลเมตร และด้านตะวันออกเป็นอ่าวไทย มีความยาว 2,128.84 กิโลเมตร ครอบคลุม 23 จังหวัด ประกอบด้วยจังหวัดทางฝั่งอันดามัน 6 จังหวัด และฝั่งอ่าวไทย 17 จังหวัด จากข้อมูลของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) พบว่าประเทศไทยมีพื้นที่ในทะเลรวม 200,779,334 ไร่ มีทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ ได้แก่ แนวปะการัง 149,025 ไร่ หญ้าทะเล 159,829 ไร่ ป่าชายเลน 1,737,020 ไร่ เกาะ 971 แห่ง และหาด 609 แห่ง และข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ระบุว่าผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทย มีมูลค่าประมาณ 23.998 ล้านล้านบาทต่อปี มาจากทรัพยากรมีชีวิตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.42 รองลงมาคือการขนส่งทางทะเล ร้อยละ 6.41 การท่องเที่ยวและนันทนาการทางทะเล ร้อยละ 4.19 และจากอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ทรัพยากรไม่มีชีวิต และอื่น ๆ ตามลำดับ โดยในช่วงปี พ.ศ. 2550 - 2558 มูลค่าของเศรษฐกิจภาคทะเลไทยมีส่วนประมาณร้อยละ 30 ของ GDP

(2) ปัญหาสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ส่งผลให้ภัยพิบัติทางธรรมชาติทวีความรุนแรงและ

มีความถี่เพิ่มขึ้น **ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่ง** ทั้งที่เกิดจากธรรมชาติและจากการกระทำของมนุษย์ อาทิ การทำประมงผิดกฎหมาย การรุกรานพื้นที่ป่าชายเลน การปล่อยของเสียลงสู่ทะเล และปัญหาขยะทะเล ซึ่งแม้ปัญหาความเสื่อมโทรมดังกล่าวจะดีขึ้น จากกิจกรรมทางทะเลที่ลดลงตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 แต่กลับพบว่าปริมาณขยะทางการแพทย์และขยะติดเชื้อตกค้างที่กลายเป็นขยะทะเลจำนวนมาก และยังพบ**มลพิษ/สารพิษ** การปนเปื้อนของสารพิษไหลลงสู่ทะเลด้วย นอกจากนี้ ประเทศไทยยังประสบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งตลอดแนวชายฝั่งของไทย ซึ่งหลายพื้นที่กำลังเผชิญกับการกัดเซาะในอัตรามากกว่า 2 ตารางกิโลเมตรต่อปี คิดเป็นมูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจสูงถึงปีละ 6,000 ล้านบาท ซึ่งนอกจากจะกระทบต่อระบบนิเวศที่เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำแล้ว ยังเป็นปัญหาความมั่นคงของประเทศในการสูญเสียดินแดนด้วย

(3) **ภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่กระทบต่อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมทางทะเล** ได้แก่ การลักลอบผิดกฎหมาย สิ้นค้าหนีภาษี น้ำมันเถื่อน ยาเสพติด การลักลอบขนส่งอาวุธ อาชญากรรมข้ามชาติ การค้ามนุษย์ การหลบหนีเข้าเมือง การก่อการร้าย และโจรสลัด นอกจากนี้ ยังมี**ปัญหาพื้นที่ทับซ้อนทางทะเล** ระหว่าง**ไทย-กัมพูชา** บริเวณเกาะกูดตอนล่าง และบริเวณอ่าวไทยตอนกลางและตอนล่าง พื้นที่ประมาณ 26,000 ตารางกิโลเมตร ซึ่งมีข้อพิพาทเรื่องอำนาจอธิปไตยเหนือเกาะกูด ปัจจุบันยังไม่สามารถปักปันเขตแดนได้ และเคยถูกนำมาเชื่อมโยงกับประเด็นทางการเมือง **ไทย-เมียนมา** มีปัญหาเส้นเขตแดนทางทะเลที่ยังไม่สามารถตกลงกันในพื้นที่บริเวณเกาะเหล็ม เกาะคัน และเกาะซันก ในทะเลอันดามัน เคยเกิดความขัดแย้งและใช้กำลังทางเรือปะทะกัน และ**ไทย-มาเลเซีย** ได้อ้างสิทธิเขตไหล่ทวีปทับซ้อนในบริเวณอ่าวไทยตอนล่าง พื้นที่ประมาณ 7,250 ตารางกิโลเมตร ทางทะเลฝั่งจังหวัดปัตตานี - สงขลา และเมืองโกตาบารู รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ปัจจุบันได้ตกลงใช้ประโยชน์ร่วมกันในลักษณะเขตพัฒนาร่วมไทย - มาเลเซีย (MTJDA) เป็นเวลา 50 ปี และจะสิ้นสุดในปี พ.ศ. 2572

2.1.2 ยุทธศาสตร์ แผน และนโยบายสำคัญของประเทศ

1) ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580)

ยุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระดับที่ 1 ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 โดยคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 6 คณะ ที่แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ประกาศใช้เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2561 เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล และ

เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เกิดเป็นพลังผลักดันไปสู่เป้าหมายร่วมกัน ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65

ยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย **6 ยุทธศาสตร์** ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล ได้แก่

(1) **ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประเด็นการป้องกันและแก้ไข** ปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ที่มุ่งเน้นการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล เพื่อให้ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล สามารถดำรงอยู่ได้ มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อประชาชน สังคม รวมถึงประเทศชาติอย่างยั่งยืน

(2) **ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประเด็น** สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว ที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบนิเวศ และทรัพยากรที่เอื้อต่อการเติบโตของการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เพื่อกระจายโอกาสในการสร้างรายได้ไปสู่ชุมชนและเมืองอย่างทั่วถึงและยั่งยืน และพัฒนาการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไทยกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค เพื่อการเป็นแม่เหล็กดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างประทับใจ ตลอดจนการท่องเที่ยวจนเกิดการท่องเที่ยวซ้ำและแนะนำต่อ

(3) **ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร** ต่อสิ่งแวดล้อม ประเด็นสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างการเติบโตของประเทศจากกิจกรรมทางทะเลที่หลากหลายควบคู่ไปกับการดูแลฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งหมด ภายใต้อำนาจและสิทธิประโยชน์ของประเทศที่พึงมีพึงได้ เพื่อความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยมุ่งเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องทะเลที่ถูกต้องและเพียงพอ เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพทางทะเล ปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ พัฒนาและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมทางทะเลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

พร้อมนี้ สศช. ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ได้นำ **หลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship: XYZ)** มาเป็นหลักในการดำเนินการต่าง ๆ ให้ทุกภาคส่วนสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปในทิศทางเดียวกัน โดยทุกการจัดทำโครงการ/การดำเนินงาน (X) ต้องสามารถบรรลุผลลัพธ์ได้อย่างน้อยหนึ่งเป้าหมายแผน

แม่บทย่อย (Y1) เป้าหมายระดับแผนแม่บท (Y2) และเป้าหมายภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 6 มิติ และเป้าหมายตามประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 6 ด้าน (Z)

2) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ได้จัดทำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 23 ฉบับ ซึ่งเป็นแผนระดับที่ 2 รองรับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการดำเนินการ โดยแบ่งช่วงเวลาออกเป็น 4 ช่วง ช่วงละ 5 ปี รวมทั้งกำหนดแนวทางการพัฒนา และแผนงาน/โครงการสำคัญ เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีแผนแม่บทฯ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล ได้แก่

(1) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนย่อยการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ซึ่งให้ความสำคัญกับการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งรักษาไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย สิทธิอธิปไตย รวมถึงสิทธิหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายระหว่างประเทศกำหนด มีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ การจัดการกับภัยคุกคามผลประโยชน์ต่าง ๆ ของชาติทางทะเล ด้วยแนวคิดเชิงป้องกันและป้องปราม ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายของรัฐบาล ทำการเฝ้าระวังและตรวจการณ์ทุกมิติที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ การแสวงหาและใช้ประโยชน์จากความร่วมมือระหว่างประเทศในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอย่างมีประสิทธิภาพ การแสวงหาและใช้ประโยชน์จากความร่วมมือระหว่างประเทศ และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 การรณรงค์ให้ความรู้ การศึกษา และการประชาสัมพันธ์กับประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียรวมทั้งเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของชาติทะเล และการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการพาณิชย์นาวี เพื่อเป็นการสร้างผลประโยชน์ของชาติทางเศรษฐกิจ และสนับสนุนภารกิจด้านความมั่นคงในภาวะไม่ปกติ

(2) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนย่อยการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล ซึ่งให้ความสำคัญกับการสร้างการเติบโตของประเทศจากกิจกรรมทางทะเลที่หลากหลายและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการดูแลฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งหมด โดยมุ่งเน้นการสร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องทะเลที่ถูกต้อง พัฒนากลไกคุ้มครองสัตว์ที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ และมีแผนในการกำหนดวิธีการจัดการในแต่ละพื้นที่ที่สำคัญทั่วประเทศ เพื่อลดพื้นที่ที่มีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง รวมถึงการทำประมงที่คำนึงถึงความสมดุลของฐานทรัพยากรและความสามารถในการรองรับ

ของระบบนิเวศ มีแนวทางการพัฒนา ได้แก่ การปรับปรุงฟื้นฟูและสร้างใหม่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ และการพัฒนาและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมทางทะเลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3) (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13

(พ.ศ. 2566 - 2570)

(ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เป็นแผนระดับที่ 2 ซึ่งเป็นกลไกในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ ในช่วง 5 ปีที่ 2 ของยุทธศาสตร์ชาติ (ในช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2570) มีเป้าหมายหลักของการพัฒนา 5 ประการ ประกอบด้วย (1) การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม (2) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ มุ่งพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ (3) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม (4) การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคไปสู่ความยั่งยืน และ (5) การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ แบ่งออกเป็น 4 มิติ 13 หมุดหมายการพัฒนา ได้แก่

(1) มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย ประกอบด้วย หมุดหมายที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง หมุดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน หมุดหมายที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก หมุดหมายที่ 4 ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง หมุดหมายที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญ ของภูมิภาค และหมุดหมายที่ 6 ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมดิจิทัลของอาเซียน

(2) มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย หมุดหมายที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ หมุดหมายที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน หมุดหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม

(3) มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย หมุดหมายที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ และหมุดหมายที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(4) มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ ประกอบด้วย หมุดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต และ หมุดหมายที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

หมุดหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล ได้แก่ หมุดหมายที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยสนับสนุนเพื่อเป็นประตูการค้าการลงทุนและฐานเศรษฐกิจสำคัญของภูมิภาค หมุดหมายที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ กลยุทธ์ที่ 3 การฟื้นฟู

ทรัพยากรธรรมชาติและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาดบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ**หมวดหมายที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** กลยุทธ์ที่ 4 การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติระบบนิเวศเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ม

4) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 – 2565)

นโยบายและแผนฯ เป็นแผนระดับที่ 2 ซึ่งเป็นกรอบทิศทางการดำเนินการป้องกันแจ้งเตือน แก๊ส หรือ ระเบิดที่ยังภัยคุกคามเพื่อดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติ ประกอบด้วยนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ 16 นโยบาย และแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ 19 แผน เป็นกรอบในการจัดทำแผนความมั่นคงเฉพาะเรื่องของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ รองรับการขับเคลื่อนในแต่ละมิติความมั่นคง โดยนโยบายและแผนฯ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล ได้แก่ นโยบายที่ 6: ปกป้อง รักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาครัฐ และส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของทุกภาคส่วน ในการรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่กระทบกับความมั่นคง และแผนที่ 13 การรักษาความมั่นคงทางทะเล ซึ่งมีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ คือ ประเทศไทยสามารถปกป้อง รักษา และแสวงหาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

5) ร่างกรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. 2566 - 2570

ร่างกรอบแผนพัฒนาภาคฯ เป็นแผนระดับที่ 3 รองรับ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 มีสาระสำคัญประกอบด้วย ร่างกรอบแผนพัฒนาภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคใต้ และภาคใต้ชายแดน ในช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2570 เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ระดับภาคให้แก่ส่วนราชการ และการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเชิงพื้นที่และกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค โดยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจสังคม บนพื้นฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยคำนึงถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนให้สามารถปรับตัวและฟื้นตัวได้เร็ว เพื่อเป็นฐานรองรับสถานการณ์วิกฤติต่าง ๆ ได้อย่างมั่นคงต่อไป **ร่างแผนพัฒนาภาคฯ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล** ได้แก่ ร่างกรอบแผนพัฒนาภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ชายแดน

6) แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. 2558 – 2564)

แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลฯ เป็นแผนความมั่นคงเฉพาะเรื่อง ซึ่งเป็นแผนระดับที่ 3 รองรับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 – 2565) ของ สมช. ซึ่งได้ขยายกระบวนทัศน์เรื่องผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติทางทะเลให้ครอบคลุม

ทั้งในเรื่องความมั่นคงแห่งรัฐ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงของสังคม ความมั่นคงของมนุษย์ และความมั่นคงของสิ่งแวดล้อม และจากการมุ่งเน้นในเรื่องผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติทางทะเลไปสู่เรื่องการบริหารกิจการทางทะเลที่ดี โดยได้กล่าวถึง **ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล** หมายถึง การที่ประเทศชาติมีสภาวะแวดล้อมทางทะเลที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางทะเลได้อย่างเสรีปลอดภัย และเหมาะสม จนนำไปสู่การบรรลุผลประโยชน์ของชาติ

แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลฯ ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- (1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพความมั่นคงของชาติทางทะเล เพื่อปกป้องและรักษาอำนาจอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน สิทธิอธิปไตย และเขตอำนาจของชาติทางทะเลจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ
- (2) ยุทธศาสตร์การคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเล เพื่อคุ้มครองและรักษาชีวิต สิทธิ และทรัพย์สินของประชาชนที่ดำเนินกิจกรรมหรือมีความเกี่ยวข้องกับทะเล ทั้งในและนอกน่านน้ำ
- (3) ยุทธศาสตร์การสร้างควมสงบเรียบร้อยและการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทะเล เพื่อจัดการและควบคุมการใช้ทะเลใหม่มีความสงบเรียบร้อย มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างสมดุลและยั่งยืน ตลอดจนส่งเสริมศักยภาพในการแสวงหาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
- (4) ยุทธศาสตร์การสร้างสมดุลและยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล เพื่อปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล
- (5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ องค์ความรู้ และความตระหนักรู้ความสำคัญของทะเล เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เสริมสร้างองค์ความรู้ ความตระหนักรู้ความสำคัญของทะเล และปลูกจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากร ตลอดจนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และ
- (6) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลโดยองค์กรของรัฐ เพื่อจัดทำและพัฒนากฎหมาย รวมทั้งการบริหารจัดการทางทะเลโดยองค์กรของรัฐ

7) แผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 – 2564)

แผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (แผน พมพ.) เป็นแผนระดับที่ 3 รองรับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 – 2565) ของสมช. จัดทำขึ้นเพื่อผลักดันให้เกิดการดำเนินงานอย่างบูรณาการของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน แก้ไขและลดเงื่อนไขของปัญหาต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับฐานรากที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ พัฒนาความเป็นอยู่ของคนและชุมชนในพื้นที่ และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้คนมีจิตสำนึกด้านความมั่นคง ตลอดจนให้ชุมชนมีเป้าหมายและมีความพร้อมในการเผชิญปัญหาต่าง ๆ อย่างเข้มแข็ง

ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 8 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) การสืบสานเรียนรู้และขยายผลพัฒนาด้วยศาสตร์พระราชာเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (2) การเสริมสร้างศักยภาพและภูมิคุ้มกันของคน ชุมชน และพื้นที่เป้าหมาย (3) การพัฒนาและป้องกันเพื่อจัดระเบียบ

พื้นที่ชายแดน พื้นที่ชายฝั่งทะเลเกาะแก่ง และชุมชนพื้นที่สูง (4) การพัฒนาองค์ความรู้การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง (5) การเสริมสร้างความมั่นคงด้วยมิติวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการจัดการโดยสันติวิธี (6) การเสริมสร้างฐานความมั่นคงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อความสมดุลมั่นคง (7) การเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงและการพัฒนากับประเทศรอบบ้าน และ (8) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

8) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development

Goals: SDGs)

การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ แนวทางการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง (Brundtland Report, 1987) การบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (1) การเติบโตทางเศรษฐกิจ (2) ความครอบคลุมทางสังคม และ (3) การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย 169 เป้าหมายย่อย (SDG Targets) ที่มีความเป็นสากล เชื่อมโยงและเกื้อหนุนกัน และกำหนดให้มี 247 ตัวชี้วัด เพื่อใช้ติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนา โดยสามารถจัดกลุ่ม SDGs ตามปัจจัยที่เชื่อมโยงกันใน 5 มิติ (5P) ได้แก่ (1) **การพัฒนาคน (People)** ให้ความสำคัญกับการขจัดปัญหาความยากจนและความหิวโหย และลดความเหลื่อมล้ำ ในสังคม ครอบคลุมเป้าหมายที่ 1 – 5 (2) **สิ่งแวดล้อม (Planet)** ให้ความสำคัญกับการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศเพื่อพลเมืองโลกรุ่นต่อไป ครอบคลุมเป้าหมายที่ 6 เป้าหมายที่ 12 เป้าหมายที่ 13 เป้าหมายที่ 14: และเป้าหมายที่ 15 (3) **เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity)** ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและสอดคล้องกับธรรมชาติ ครอบคลุมเป้าหมายที่ 7 – 11 (4) **สันติภาพและความยุติธรรม (Peace)** ยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีสังคมที่สงบสุข และไม่แบ่งแยก ครอบคลุมเป้าหมายที่ 16 และ (5) **ความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership)** ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ครอบคลุมเป้าหมายที่ 17

เป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล ได้แก่ เป้าหมายที่ 14: **อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** มีสาระสำคัญครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทะเลและมหาสมุทร ในด้านมลพิษ การบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงทรัพยากรประมง และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประกอบด้วย 10 เป้าหมายย่อย อาทิ ป้องกันและลดมลพิษทางทะเลทุกประเภทอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะจากกิจกรรมบนแผ่นดิน รวมถึงขยะในทะเลและมลพิษจากธาตุอาหาร (nutrient pollution) ภายในปี พ.ศ. 2568 และภายในปี พ.ศ. 2563 อนุรักษ์

พื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งอย่างน้อยร้อยละ 10 โดยให้เป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศและภายในประเทศ และอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ดีที่สุดที่มีอยู่

9) แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน หรือแนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน (Blue Economy)

แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ได้รับความสนใจจากนานาประเทศทั่วโลก และถูกนำมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศที่ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่ง ซึ่งมีรายได้น้อยหรือรายได้ปานกลางระดับล่าง และถูกนำมากำหนดเป็นนโยบายเพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนของประเทศที่มีเศรษฐกิจเข้มแข็ง โดยจากการศึกษาขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD) พบว่าในปี พ.ศ. 2553 เศรษฐกิจมหาสมุทรมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 1.5 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ อุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่ามากที่สุดได้แก่ อุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมาคืออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่ง ร้อยละ 26 ท่าเรือ ร้อยละ 13 และอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางทะเล ร้อยละ 11 ตามลำดับ เกิดการจ้างงานเต็มเวลากว่า 31 ล้านตำแหน่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมประมงและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และคาดว่าในปี พ.ศ. 2573 มูลค่าของเศรษฐกิจสีน้ำเงินจะเพิ่มขึ้น 2 เท่า คิดเป็นมูลค่ากว่า 3 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ และจะสร้างงานจำนวนมากในอุตสาหกรรมการเดินเรือและบริการที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 1 ของแรงงานในตลาดโลก

ความท้าทายของเศรษฐกิจสีน้ำเงิน ศ.ดร. เผด็จศักดิ์ จารยะพันธุ์ และคณะ (2561) ได้กล่าวไว้ในคู่มือการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจสีน้ำเงินของประเทศไทยว่า **ความท้าทายที่สำคัญของประเทศไทยในการดำเนินการสู่เศรษฐกิจสีน้ำเงิน** ได้แก่ การให้ความสำคัญของผู้กำหนดนโยบายที่มีความเข้าใจและวางแนวทางการจัดการที่ดีในส่วนต่าง ๆ ของความยั่งยืนทางทะเล ทั้งภาคส่วนเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยจัดลำดับความยั่งยืนทางประมง สภาพของระบบนิเวศและมลพิษทางทะเล รวมทั้งให้ความสำคัญในการจัดการทรัพยากรทางทะเล ให้ยั่งยืนโดยใช้ความร่วมมือจากหลายภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน และประชาชน

2.1.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล

1) **กฎหมายระหว่างประเทศ** อาทิจานอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea 1982) ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางทะเล กลไกการระงับข้อพิพาท กำหนดว่ารัฐภาคีมีพันธกรณีที่จะต้องคุ้มครองและรักษาสีน้ำเงินสิ่งแวดล้อมทางทะเล และใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเล ไม่ว่าจะมาจากแหล่งที่ใด รวมทั้งให้รัฐใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อประกันว่า กิจกรรม

ภายใต้เขตอำนาจหรือการควบคุมของตนจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายจากภาวะมลพิษแก่ผู้อื่น และอนุสัญญาและตราสารระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในทะเลต่าง ๆ

2) กฎหมายภายในและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายภายในและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับทะเล อาทิ พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติเพิ่มอำนาจตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิด ทางน้ำ พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2561 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายและการฟื้นฟูทะเลไทย พ.ศ. 2539

2.1.4 ข้อจำกัดของการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่

1) ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2560) ได้กล่าวถึงกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงในแต่ละระดับจากการสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการในแต่ละพื้นที่ ที่สะท้อนให้เห็นถึงแผนงานโครงการด้านการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง มักจะเป็นแผนงานรองที่ทางจังหวัดไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก เนื่องจากเห็นว่าภารกิจด้านความมั่นคงจะอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานหลัก อาทิ กระทรวงมหาดไทย (มท.) และกระทรวงกลาโหม (กท.) นอกจากนี้ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในด้านการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง จำเป็นต้องบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำหรับการดำเนินงานด้านความมั่นคงในจังหวัด

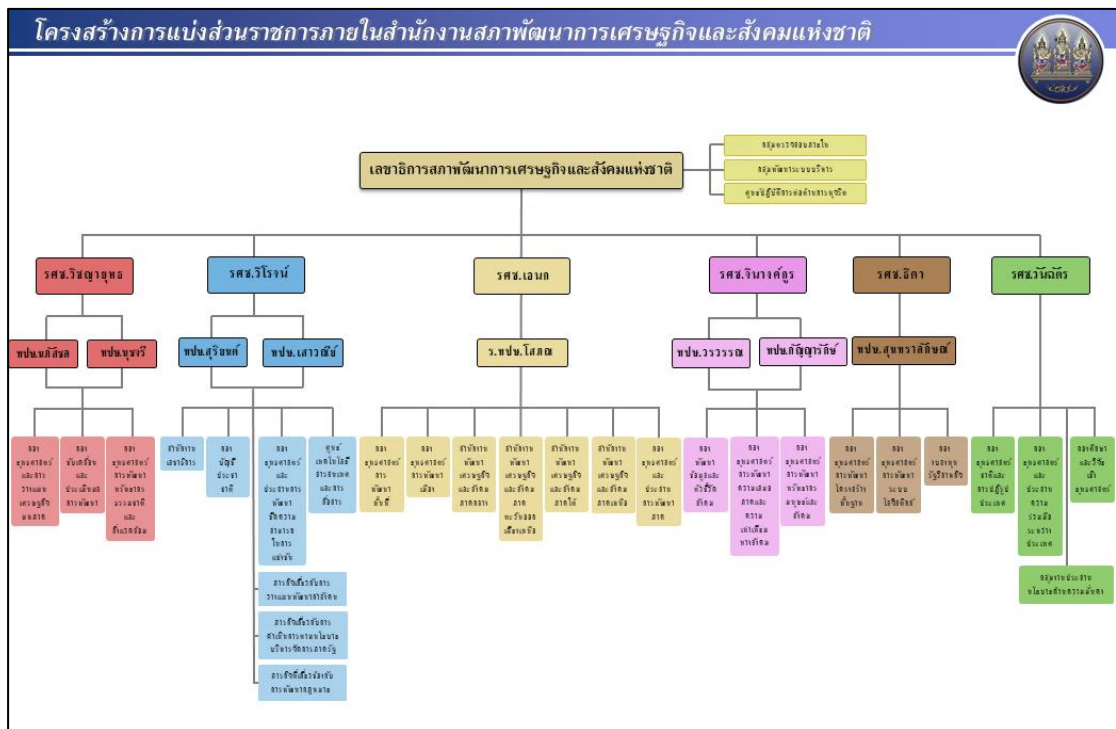
2) นายภราดร เสรีสมบูรณ์ (2560) ได้กล่าวถึงปัญหาในการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ระดับกลุ่มจังหวัดในช่วง 15 ปีที่ผ่านมาว่า การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลสู่การปฏิบัติในพื้นที่ของกลุ่มจังหวัดและสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด ประสบปัญหาในการดำเนินงาน และยังไม่สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งได้ โดยที่ผ่านมาจังหวัดประสบปัญหาในการบริหารงานในหลายมิติ ทั้งในเรื่องศักยภาพในการขึ้นนำการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัด การเชื่อมโยงและการประสานยุทธศาสตร์ระหว่างรัฐบาลและความต้องการของพื้นที่ ตลอดจนการบูรณาการโครงการกิจกรรมของทุกหน่วยงานให้สอดคล้องกันเพื่อขับเคลื่อนและยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของกลุ่มจังหวัดได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

2.2 สภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับองค์กร

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2493 ในสมัยจอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี โดยใช้ชื่อว่า “สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ” มีหน้าที่เสนอความเห็น ให้คำแนะนำ และข้อชี้แจงต่อรัฐบาลในเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจของประเทศ หลังจากนั้นได้มีการปรับโครงสร้างการทำงานพร้อมทั้งเปลี่ยนชื่อเป็น “สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ” ในปี พ.ศ. 2502 “สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” ในปี พ.ศ. 2515 และ “สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” ในปี พ.ศ. 2561 ตามลำดับ พร้อมทั้งได้ปรับปรุงพระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2521 เปลี่ยนมาเป็นพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 พร้อมทั้งเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจาก

"คณะกรรมการ" เป็น "สภา" โดย พ.ร.บ. ดังกล่าวได้แบ่งกลไกการดำเนินงานของ สศช. ออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ สศช.

สศช. มีเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นผู้บริหารสูงสุด มีผู้บริหารระดับรองลงมา ได้แก่ รองเลขาธิการฯ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน ผู้อำนวยการสำนัก/กอง มีบุคลากรรวมประมาณ 650 คน แบ่งส่วนราชการ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานยกรัฐมนตรี พ.ศ. 2562 เป็น 5 สำนักงาน 14 กอง และ 1 ศูนย์

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภาพที่ 2.1 โครงสร้างสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.2.1 แผนกลยุทธ์ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประจำปี พ.ศ. 2563 - 2565

- 1) **วิสัยทัศน์** เป็นหน่วยงานหลักในการวางแผนและจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ สู่ความสมดุลและยั่งยืน ที่ยึดประโยชน์ส่วนรวม ทันทต่อการเปลี่ยนแปลง และมีประสิทธิภาพสูง
- 2) **พันธกิจ** ได้แก่ (1) เป็นหน่วยงานยุทธศาสตร์และคลังสมองของประเทศ (Pramatic Policy Think Tank) (2) เป็นหน่วยงานด้านข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมเชิงลึก (Intelligence Unit) ในระดับสากล และ (3) เป็นหน่วยงานความรู้สมัยใหม่ (Knowledge Organization)

3) กลยุทธ์ ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืน (2) วิเคราะห์แผนงาน/โครงการด้วยความเป็นกลางทางวิชาการและรักษาผลประโยชน์ของประเทศ (3) ขับเคลื่อนแผนพัฒนาสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ (4) ติดตามประเมินผลและการพัฒนาดัชนีชี้วัดด้านเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม (5) พัฒนาระบบข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศให้ทันสมัยเป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือ และ (6) บริหารจัดการด้วยระบบธรรมาภิบาลและพัฒนาศักยภาพองค์การอย่างต่อเนื่อง

2.2.2 แผนกลยุทธ์ของกลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคง ประจำปี พ.ศ. 2563 - 2565

กลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคง (กมค.) เป็นกลุ่มภายใน สศช. ที่ไม่อยู่ภายใต้กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2562 ปัจจุบันอยู่ในสายงานยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ กำกับการปฏิบัติงานโดยผู้อำนวยการกลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคง มีบุคลากร ทั้งสิ้น 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.62 ของอัตรากำลัง สศช. รับผิดชอบภารกิจของ สศช. ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในทุกมิติ และถ่ายทอดตัวชี้วัดและเป้าหมายระดับองค์กรสู่ระดับกลุ่มงาน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับกลยุทธ์ทั้ง 6 ของ สศช. อาทิ 1) ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ลงสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม 2) ประสานและติดตามประเมินผลกระทบของการดำเนินยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงที่ผ่านมาและในปัจจุบัน ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในมิติต่าง ๆ และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง 3) วิเคราะห์สถานการณ์ และประเมินแนวโน้มสถานการณ์ด้านความมั่นคงในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาในมิติต่าง ๆ เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับ/จัดทำยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และ 4) บูรณาการและประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงอย่างใกล้ชิด

2.3 การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่

การประเมินสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ได้แก่ โอกาส (Opportunities) และภัยคุกคาม (Threats) ตลอดจนเพื่อค้นหาศักยภาพ (Strengths) และจุดด้อย (Weaknesses) ของ สศช. สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

2.3.1 การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ด้วยเครื่องมือ PESTLE Analysis ทั้งปัจจัยระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 6 ปัจจัย สามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่ 2.2

กรอบการประเมินผลกระทบของสภาพแวดล้อมต่อการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่

ด้วย PESTEL Analysis

P	E	S	T	E	L
Political	Economic	Social	Technological	Environmental	Law
ปัจจัยด้านการเมือง	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	ปัจจัยด้านสังคม	ปัจจัยด้านเทคโนโลยี	ปัจจัยสิ่งแวดล้อม	ปัจจัยด้านกฎหมาย
การประเมินด้าน การเมือง อาทิ นโยบาย สำคัญของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ และ ธรรมาภิบาลในภาครัฐ	การประเมินด้าน เศรษฐกิจ อาทิ อัตรา การเติบโตทาง เศรษฐกิจ การว่างงาน และหนี้สินครัวเรือน	การประเมินด้านสังคม อาทิ โครงสร้าง ประชากร พฤติกรรม และมุมมองต่อนโยบาย ของรัฐบาล	การประเมินด้าน เทคโนโลยี อาทิ ความก้าวหน้าของ เทคโนโลยีการผลิต และการสื่อสาร	การประเมินด้าน สิ่งแวดล้อม อาทิ สภาพภูมิประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มลพิษ ภัยพิบัติ	การประเมินด้าน กฎหมาย อาทิ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่ เกี่ยวข้องทั้งในและ ต่างประเทศ

1) ปัจจัยด้านการเมือง (Political Factor)

(1) ยุทธศาสตร์ แผน และนโยบายสำคัญของประเทศ อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. 2558 - 2564) และแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 - 2564) ต่างให้ความสำคัญกับความมั่นคงของทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางบกและทางทะเล เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นำมาซึ่งความยั่งยืนของการพัฒนาประเทศในอนาคต และขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติระดับพื้นที่ผ่านแผนระดับที่ 3 ที่เกี่ยวข้อง อาทิ แผนปฏิบัติราชการและแผนปฏิบัติการของกระทรวง แผนพัฒนาภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งต้องกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางดำเนินการ ตลอดจนแผนงาน/โครงการรองรับ ที่สอดคล้องกัน

(2) นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570 เพื่อฟื้นฟูประเทศจากความเสียหายทางเศรษฐกิจในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยเฉพาะนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว จะส่งผลให้เกิดกิจกรรมทางทะเลเพิ่มขึ้นจำนวนมากอย่างรวดเร็ว และควบคุมให้เป็นไปตามกฎระเบียบได้ยาก เป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลให้เกิดความล่าช้า นอกจากนี้ กิจกรรมทางทะเลที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วดังกล่าว จะทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่ใต้พื้นผิวชั้นก่อนหน้า กลับมาทรุดโทรมลงอย่างรวดเร็วอีกด้วย

(3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ต้องขับเคลื่อนภารกิจตามนโยบายของกระทรวงที่สังกัดเป็นหลัก ทำให้การเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ได้รับความสำคัญเป็นลำดับรองหรือไม่ได้รับความสำคัญ

(4) ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน การละเลยการปฏิบัติหน้าที่ และการไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังของเจ้าหน้าที่ ส่งผลต่อการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงทางทะเล และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งจากผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรม ภาคการท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง ภาคประชาชนในพื้นที่ และนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ

2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factor)

(1) แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน หรือเศรษฐกิจสีน้ำเงิน จะได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศที่เป็นชายฝั่งและเกาะขนาดเล็ก และเป็นฐานสำคัญของการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนของประเทศที่มีเศรษฐกิจเข้มแข็ง ซึ่งนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทย ได้เห็นถึงความสำคัญนำมาศึกษาความเป็นไปได้และแนวทางการดำเนินการ พร้อมทั้งสนับสนุนให้นำมาเป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศเพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืนในอนาคต ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตาม (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

(2) การแพร่ระบาดของโควิด-19 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างรุนแรง เนื่องจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดที่เข้มงวดทั้งของนานาประเทศและของไทย เช่น มาตรการในการจำกัดการเดินทาง และมาตรการด้านสาธารณสุขในการเข้าชมและประกอบกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นต้น กระทบต่อภาคธุรกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคการท่องเที่ยวและภาคบริการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นรายได้หลักของประเทศ แม้ว่าอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยจะดีขึ้นเป็นลำดับ จากร้อยละ -6.2 ต่อ GDP ในปี 2563 เป็นร้อยละ 1.6 ต่อ GDP ในปี พ.ศ.2564 แต่กลับมีอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้น หนี้สินครัวเรือนเพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 89.3 ต่อ GDP คนไร้บ้านเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 จากช่วงก่อนมีการแพร่ระบาดของโควิด-19 และจำนวนคดีอาญาเพิ่มขึ้นร้อยละ 41.5 โดยปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่กระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนเหล่านี้ ถือเป็นประเด็นปัญหาเร่งด่วนซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับต้องเร่งให้ความช่วยเหลือเป็นลำดับแรก ส่งผลต่อการกำหนดแผนงาน/โครงการ ที่ต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขเยียวยา และบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนและภาคธุรกิจต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจในทุกด้าน รวมถึงการใช้ประโยชน์จากภาคทะเล มากกว่าการคำนึงถึงการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล ส่งผลให้การขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ได้รับความสำคัญลดลง

3) ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม (Socio-cultural Factor)

(1) ความตระหนักรู้ของประชาชนถึงความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สิทธิอธิปไตย เขตอำนาจ และสิทธิในการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรในเขตทางทะเล พื้นที่ต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้น นำมาสู่ความร่วมมือในการให้ความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการประกอบอาชีพ และดำเนินกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล ควบคู่กับการร่วมกันเฝ้าระวัง และป้องกันภัยคุกคามที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเล เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่

(2) พฤติกรรมของคนใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยเฉพาะ Gen Z (ผู้ที่เกิดหลังจากปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา) ซึ่งเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีพฤติกรรมใส่ใจและปฏิบัติตัวเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง โดยจากการศึกษาของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พบว่าในปี พ.ศ. 2564 มีคนใส่ใจและปฏิบัติตัวเพื่อช่วยสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 20 จากปี พ.ศ. 2563 และกว่าร้อยละ 54 ของคน Gen Z ยินดีจ่ายค่าสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 หรือมากกว่า หากรู้สึกว่าคุณค่าและบริการนั้นเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ร้อยละ 62 ของคนกลุ่มนี้ กำลังก้าวเข้าสู่วัยทำงานและจะมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้นในอนาคต สะท้อนให้เห็นว่า Gen Z คือกลุ่มผู้บริโภคที่ศักยภาพสูงที่มีโอกาสช่วยเพิ่มยอดขาย สนับสนุนธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้เติบโตได้อย่างยั่งยืน และเป็นกลุ่มที่จะพร้อมให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

(3) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของไทย ที่เข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์แล้วตั้งแต่ปี 2564 ส่งผลกระทบต่ออัตราการขาดแคลนแรงงานในประเทศ โดยเฉพาะในภาคประมงที่แรงงานไทยไม่สนใจประกอบอาชีพในด้านนี้ จึงยิ่งส่งผลให้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคประมงที่มีอยู่เดิมรุนแรงขึ้น จนภาครัฐต้องแก้ปัญหาด้วยการนำเข้าแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ เมียนมา กัมพูชา และลาว ซึ่งนอกจากแรงงานกลุ่มนี้จะขาดความใส่ใจต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังมีแรงงานบางส่วนที่หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย นำมาซึ่งปัญหาด้านความมั่นคงต่าง ๆ อาทิ ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง ปัญหาอาชญากรรม และค้ำมนุษย์ รวมทั้งปัญหาโรคอุบัติซ้ำและโรคระบาดด้วย

(4) การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้คนให้ความสำคัญในเรื่องเศรษฐกิจและสังคมซึ่งเป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่กระทบต่อการดำเนินชีวิต มากกว่าการใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งจะส่งผลในระยะยาว

4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factor)

(1) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล และเทคโนโลยีสื่อสาร การเชื่อมโยงข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต และInternet of Thing (IoT) เป็นปัจจัยให้ประชาชนสามารถเข้าถึง

ข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ในทุก Platform โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับพฤติกรรมและการดำเนินชีวิต เป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ อาทิ การเผยแพร่ข้อมูลเพื่อสร้างการตระหนักรู้แก่ประชาชนในแต่ละช่วงวัย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

(2) ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรมต่าง ๆ ถูกนำมาใช้ในการตรวจสอบ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนของสารพิษที่เกิดจากการพัฒนาประเทศ

(3) การพัฒนาประเทศด้านอุตสาหกรรมก่อให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษเพิ่มขึ้น อาทิ กระบวนการผลิตและกำจัดของเสียในภาคอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพขนส่งทางทะเล การสันดาปของเครื่องยนต์ที่ไม่สมบูรณ์ ทำให้เกิดก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ น้ำมันดิบ และเขม่าควัน และการดำเนินชีวิตของประชาชนที่ปล่อยของเสียและขยะลงสู่แหล่งน้ำ ดิน อากาศ และถูกชะล้างลงสู่ทะเลในที่สุด ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลเสื่อมโทรมลง ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งดำเนินการแก้ไขให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

5) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factor)

(1) ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลที่ฟื้นตัวดีขึ้น จากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 ของประเทศ ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติลดลง และกิจกรรมทางทะเลต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องลดลง ทรัพยากรทางทะเลของประเทศไทยฟื้นตัวขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะปะการังและหญ้าทะเล ซึ่งมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการปล่อยน้ำเสียจากแหล่งชุมชนและโรงแรมที่พักตลอดแนวชายฝั่งลดลง ส่งผลให้คุณภาพน้ำทะเลดีขึ้น ปะการังและหญ้าทะเลจึงเติบโตฟื้นตัวดีขึ้น และเป็นฐานในการเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงทางทะเลในระยะต่อไป

(2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ก๊าซเรือนกระจกทำให้อุณหภูมิทางทะเล ระดับน้ำทะเล และความเป็นกรดในทะเลสูงขึ้น ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อสิ่งมีชีวิตในทะเลและชุมชนที่พึ่งพาทะเล นำมาซึ่งปัญหาความมั่นคงทางอาหารและระบบนิเวศทั้งทางบกและทางทะเล และกระทบต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของมนุษย์

(3) ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งตลอดแนวชายฝั่งของไทย ซึ่งหลายพื้นที่กำลังเผชิญกับการกัดเซาะในอัตรามากกว่า 2 ตารางกิโลเมตรต่อปี คิดเป็นมูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจสูงถึงปีละ 6,000 ล้านบาท ซึ่งนอกจากจะกระทบต่อระบบนิเวศที่เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำแล้ว ยังเป็นปัญหาความมั่นคงของประเทศในการสูญเสียดินแดนด้วย

6) ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law)

(1) กฎหมายระหว่างประเทศได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล อาทิ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันมลพิษทางทะเลเนื่องจากการทิ้งวัสดุเหลือใช้และวัสดุอย่างอื่น ค.ศ. 1972 พิธีสารว่าด้วยการเตรียมการปฏิบัติการและความร่วมมือในการป้องกันและขจัดมลพิษและสารอันตราย ค.ศ. 2000 อนุสัญญาว่าด้วยการประมงและการอนุรักษ์ทรัพยากรมีชีวิตในทะเลหลวง ความตกลงสหประชาชาติว่าด้วยการอนุรักษ์จัดการประชากรสัตว์น้ำชนิดข้ามเขตและอพยพย้ายถิ่นไกล ค.ศ. 1995 และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายที่ 14: อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กฎหมายเหล่านี้ล้วนให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลให้เกิดความยั่งยืน ที่ไทยต้องกำหนดนโยบายและดำเนินการให้สำเร็จเพื่อให้เป็นไปตามที่ได้ให้สัตยาบันไว้ หน่วยงานของรัฐจึงนำมากำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

(2) กฎหมายภายในประเทศและระเบียบที่เกี่ยวข้องส่งเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลของประเทศ อาทิ พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายและการฟื้นฟูทะเลไทย พ.ศ. 2539 และพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 ซึ่งกำหนดให้มีกลไกในการกำหนดนโยบาย ขับเคลื่อน ตรวจสอบ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายดังกล่าว นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเลด้วย

(3) ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมในเขตทะเลของไทย ซึ่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายไม่ครอบคลุมถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมทางทะเล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การบังคับใช้กฎหมายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามพันธกรณีได้ อาทิ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ที่มีขอบเขตการบังคับใช้บริเวณที่เป็นน่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขตของประเทศไทยเท่านั้น และไม่ครอบคลุมถึงเขตพื้นที่อื่น อาทิ เขตต่อเนื่องและเขตเศรษฐกิจจำเพาะและไหล่ทวีป ซึ่งเป็นอาณาเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยตามอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ที่จะต้องมีผลผูกพันตามพันธกรณีในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตท้องทะเล

ตารางที่ 2.1 การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ด้วย PESTEL Analysis

ประเด็นการวิเคราะห์	ผลกระทบต่อการประสานขับเคลื่อน การเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่	
	ประเด็นที่เป็นโอกาส (O)	ประเด็นที่เป็นอุปสรรค (T)
ปัจจัยด้านการเมือง (Political Factor)	O1: ยุทธศาสตร์ แผน และนโยบายสำคัญของประเทศ ให้ความสำคัญกับความมั่นคงของทรัพยากรทางธรรมชาติ ทั้งทางบกและทางทะเล	T1: ผลกระทบจากนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวทำให้ทรัพยากรเสื่อมโทรมลง T2: หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ต้องขับเคลื่อนภารกิจตามนโยบายของกระทรวงที่สังกัดเป็นหลัก T3: การทุจริตคอร์รัปชัน การละเลยการปฏิบัติหน้าที่ และการไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factor)	O2: แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	T4: หน่วยงานมุ่งแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมก่อน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากโควิด-19
ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม (Socio-cultural Factor)	O3: ความตระหนักรู้ของประชาชนถึงความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมากขึ้น O4: พฤติกรรมของคนที่ใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยเฉพาะ Gen Z	T5: การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ ส่งผลต่อการขาดแคลนแรงงานในภาคประมง T6: การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้คนให้ความสำคัญในเรื่องเศรษฐกิจและสังคมซึ่งเป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่กระทบต่อการดำเนินชีวิต มากกว่าการใส่ใจ

ประเด็นการวิเคราะห์	ผลกระทบต่อการประสานขับเคลื่อน การเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่	
	ประเด็นที่เป็นโอกาส (O)	ประเด็นที่เป็นอุปสรรค (T)
		ใจต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งจะส่งผลในระยะยาว
ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factor)	O5: ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ O6: ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ถูกนำมาแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนของสารพิษในสิ่งแวดล้อม	T7: การพัฒนาประเทศด้านอุตสาหกรรมก่อให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษเพิ่มขึ้น
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factor)	O7: ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางบกและทางทะเลที่ฟื้นตัวดีขึ้น	T8: การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) T9: ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งตลอดแนวชายฝั่งของไทย
ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law)	O8: กฎหมายระหว่างประเทศที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล O9: กฎหมายภายในประเทศและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงทางทะเลของประเทศ	T10: ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมในเขตทะเลของไทย ซึ่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายไม่ครอบคลุมถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมทางทะเล

2.3.2 การวิเคราะห์สภาพภายในสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การประเมินปัจจัยภายในของ สศช. โดยใช้กรอบแนวคิด McKinsey 7'S Framework ใน 7 มิติ ได้แก่ โครงสร้างองค์กร (Structure) กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy) ระบบในการดำเนินงานขององค์กร (System) ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมของผู้บริการองค์กร (Style) บุคลากรใน

องค์กร (Staff) ความรู้ความสามารถของบุคลากร (Skill) และค่านิยมขององค์กร (Shared Value) สามารถสรุปได้ ดังนี้

1) โครงสร้างองค์กร (Structure)

(1) สศช. มีโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ชัดเจนตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 มีภารกิจหลักในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่นำไปสู่ความสมดุลและยั่งยืนในระยะยาว

(2) มีการจัดโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับภารกิจหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีการแบ่งส่วนราชการทั้งส่วนกลางและภูมิภาค ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2562 โดยได้กำหนดให้มีสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออก เฉียงภาคเหนือ และภาคใต้ ประจำอยู่ใน 4 ภาคของประเทศ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละภาคให้เป็นไปตามแผนพัฒนาภาค และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นประโยชน์ต่อการประสานขับเคลื่อนและติดตามนโยบายในระดับพื้นที่

(3) โครงสร้างและอัตรากำลังของ สศช. ได้เริ่มเปลี่ยนไปสู่รูปพีรามิดหัวกลับ ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนบุคลากรระดับปฏิบัติการที่จะช่วยสนับสนุนการทำงานของสำนักงาน

(4) การกระจายอำนาจและบุคลากรไปในแต่ละสายงานไม่เท่ากัน ประกอบกับอัตรากำลังของกลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคงมีจำกัด จึงเป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนภารกิจด้านความมั่นคงที่ได้รับมอบหมาย

2) กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy)

(1) สศช. มีบทบาทในการเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบายและวางแผนเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ เป็นคลังข้อมูลการกำหนดตัวชี้วัดและการติดตามประเมินผลการพัฒนาที่น่าเชื่อถือ มีระบบฐานข้อมูลและอุปกรณ์ที่ทันสมัยและมีอิสระในการเสนอความเห็นต่อรัฐบาลได้โดยตรง

(2) แผนกลยุทธ์ของ สศช. ถ่ายทอดมาจากยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) มีความชัดเจน มีการถ่ายระดับตัวชี้วัดและเป้าหมายระดับองค์กรสู่ระดับกอง/กลุ่มงาน

(3) แผนกลยุทธ์ของ สศช. ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก โดยยังไม่ได้กำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งในการเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อเป็นพื้นฐานรองรับให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

(4) การดำเนินการในส่วนของภารกิจพิเศษเร่งด่วนหรือภารกิจเฉพาะเรื่อง ของ สศช. จำเป็นต้องใช้เวลาประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อ

ปริมาณงาน (Workload) ของบุคลากร ทำให้ไม่สามารถมุ่งให้ความสำคัญกับภารกิจหลักได้อย่างเต็มที่และส่งผลต่อคุณภาพของการทำงาน

3) ระบบในการดำเนินงานขององค์กร (System)

(1) สศช. ได้กำหนดภารกิจ การแบ่งมอบสายงาน และอำนาจหน้าที่ของแต่ละสายงานอย่างชัดเจน โดยมีพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 รองรับ

(2) สศช. มีการบริหารงานตามสายการบังคับบัญชา ซึ่งในบางครั้งอาจทำให้เกิดความล่าช้า เนื่องจากต้องผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ตามสายงาน ประกอบกับการประสานงานภายในยังไม่มีรูปแบบความร่วมมือที่ชัดเจน เนื่องจากแต่ละส่วนงานยังยึดตามหน้าที่ของตนตามกฎหมาย สศช. จึงให้ความสำคัญกับการบูรณาการเพื่อลดความซ้ำซ้อน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดสรรภารกิจภายในองค์กรให้ลดน้อยลง

4) ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมของผู้บริหารองค์กร (Style)

(1) สศช. ได้แบ่งมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารให้แก่ผู้บริหารระดับต่าง ๆ อย่างชัดเจน ตามภารกิจที่เกี่ยวข้อง

(2) การบังคับบัญชาที่มีลำดับชั้นชัดเจนของ สศช. ในบางกรณีทำให้ขาดความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน

(3) การมอบหมายงานอื่น ๆ โดยเฉพาะภารกิจพิเศษยังขาดการกระจายงานอย่างทั่วถึง ยังมีการกระจุกตัวอยู่เฉพาะกลุ่ม และยังขาดกระบวนการรับฟังความเห็นจากเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ภาระการตัดสินใจส่วนใหญ่จึงอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูง

5) บุคลากรในองค์กร (Staff)

(1) สศช. ได้จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร (Human Resource Development Plan) ซึ่งมีห้วงระยะเวลา 4 ปี ที่ชัดเจน เพื่อใช้ในการวางแผนการบริหารและพัฒนาบุคลากร สนับสนุนการปรับบทบาท ภารกิจ และโครงสร้าง รวมทั้งยกระดับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความสามารถและสมรรถนะ ให้พร้อมรองรับบริบทและรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินที่จะเปลี่ยนแปลงไป ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศ 20 ปี

อัตรากำลังของ สศช. ตามแผนพัฒนาบุคลากร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 – 2564 ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว รวม 650 คน เป็นข้าราชการ 515 คน โดยร้อยละ 78.6 มีตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ-ชำนาญการพิเศษ ประจำอยู่ที่ส่วนกลาง และสำนักพัฒนาภาค 4 แห่ง สำหรับกลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคง ซึ่งรับผิดชอบภารกิจที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในทุกมิติของ สศช.

มีข้าราชการ ทั้งสิ้น 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.62 ของอัตรากำลังของ สศช. มีตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ-ชำนาญการพิเศษ และภายใต้การควบคุมการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการกลุ่มงาน ประสานนโยบายด้านความมั่นคง

(2) มีระบบการทำงานแบบบูรณาการ สนับสนุนการทำงานเป็นทีมแบบ ข้ามสายงาน (Cross Sector) ให้บุคลากรได้เรียนรู้ และสะสมประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

(3) ปัจจุบันพบว่า สศช. มีอัตราการลาออกของบุคลากรเพื่อไปประกอบ อาชีพอื่นสูง โดยเฉพาะข้าราชการระดับปฏิบัติการ ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญในการ กำหนดแนวทางที่เหมาะสมเพื่อการรักษาบุคลากรซึ่งถือเป็นทรัพยากรที่มีค่าไว้กับสำนักงาน

6) ความรู้ความสามารถของบุคลากร (Skill)

(1) บุคลากรของ สศช. มีองค์ความรู้ในการทำงานหลากหลายมิติ ทั้งใน ภาพรวมของการพัฒนาและความรู้เฉพาะด้าน เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และสามารถปฏิบัติงานภายใต้ ภาวะกดดันสูง ในระยะเวลาจำกัดได้ดี

(2) บุคลากรยังขาดความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาเฉพาะและการใช้เครื่องมือ การวิเคราะห์รูปแบบใหม่ ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์เชิงลึกในภารกิจเฉพาะด้านต่าง ๆ ที่สถานการณ์มี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

7) ค่านิยมขององค์กร (Shared Value)

(1) มีการกำหนดค่านิยมองค์กรอย่างชัดเจนว่า “มุ่งมั่น พุ่มเท พัฒนา ประเทศ เพื่อประโยชน์สุขแก่สังคม ด้วยคุณธรรม ตามหลักวิชาการอย่างมีอาชีพ” ซึ่งมีความ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจการดำเนินงานของหน่วยงานและวัฒนธรรมองค์กร

(2) ยังขาดการดึงค่านิยมร่วมในระดับบุคคลมาผนึกให้เป็นพลังในการ ขับเคลื่อนองค์กร

(3) ขาดบุคคลต้นแบบเพื่อสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กร ให้ปฏิบัติตามค่านิยมร่วมขององค์กร

ตารางที่ 2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ด้วย McKinsey 7'S Framework

ประเด็นการวิเคราะห์	ผลกระทบต่อการประสานขับเคลื่อน การเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่	
	ประเด็นที่เป็นจุดแข็ง (S)	ประเด็นที่เป็นจุดอ่อน (W)
โครงสร้างองค์กร (Structure)	S1: โครงสร้างองค์กรชัดเจน และมีกฎหมายรองรับ	W1: โครงสร้างอัตรากำลังของ สศช. ได้เริ่มเปลี่ยนไปเป็นสู่ รูปพีรามิดหัวกลับ ส่งผลให้

ประเด็นการวิเคราะห์	ผลกระทบต่อการประสานขับเคลื่อน การเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่	
	ประเด็นที่เป็นจุดแข็ง (S)	ประเด็นที่เป็นจุดอ่อน (W)
	S2: มีการจัดโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับภารกิจหลัก มีสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาค เป็นประโยชน์ต่อการประสานขับเคลื่อนและติดตามนโยบายในระดับพื้นที่	เกิดการขาดแคลนบุคลากรระดับปฏิบัติการที่จะช่วยสนับสนุนการทำงาน W2: การกระจายน้ำหนักรงานและบุคลากรไปในแต่ละสายงานไม่เท่ากัน อัตรากำลังของกลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคง มีจำกัด เป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนภารกิจที่ได้รับมอบหมาย
กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy)	S3: บทบาทการเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบายและวางแผนเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ มีอิสระในการเสนอความเห็นต่อรัฐบาลได้โดยตรง S4: แผนกลยุทธ์ของหน่วยงานถ่ายทอดมาจากยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บท มีความชัดเจน มีการถ่ายระดับตัวชี้วัดและเป้าหมายระดับองค์กรสู่ระดับกอง/กลุ่มงาน	W3: แผนกลยุทธ์ของหน่วยงานให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยังไม่ได้กำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งในการเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อเป็นพื้นฐานรองรับให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน W4: มีภารกิจพิเศษเร่งด่วน/ภารกิจเฉพาะเรื่อง กระทบต่อปริมาณงานของบุคลากร ทำให้ไม่สามารถมุ่งความสำคัญกับภารกิจหลักได้อย่างเต็มที่
ระบบในการดำเนินงานขององค์กร (System)	S5: มีการกำหนดภารกิจ การแบ่งมอบสายงาน และอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน และมีกฎหมายรองรับ	W5: การบริหารงานตามสายการบังคับบัญชา ในบางครั้งอาจทำให้เกิดความล่าช้า

ประเด็นการวิเคราะห์	ผลกระทบต่อการประสานขับเคลื่อน การเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่	
	ประเด็นที่เป็นจุดแข็ง (S)	ประเด็นที่เป็นจุดอ่อน (W)
		เนื่องจากต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ
ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมของผู้บริหารองค์กร (Style)	S6: มีการแบ่งมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารให้กับผู้บริหารระดับต่างๆ ที่ชัดเจน ตามภารกิจที่เกี่ยวข้อง	W6: การบังคับบัญชาที่มีลำดับชั้นชัดเจน ขาดความยืดหยุ่น W7: การมอบหมายงานอื่นๆ โดยเฉพาะภารกิจพิเศษ ไม่กระจายงานให้ทั่วถึง
บุคลากรในองค์กร (Staff)	S7: มีแผนพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่ชัดเจน S8: มีระบบการทำงานแบบบูรณาการ สนับสนุนการทำงานเป็นทีมแบบข้ามสายงาน (Cross Sector) ให้บุคลากรได้เรียนรู้และสะสมประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง	W8: มีอัตราการลาออกบุคลากรเพื่อไปประกอบอาชีพอื่นสูง โดยเฉพาะข้าราชการระดับปฏิบัติการ
ความรู้ความสามารถของบุคลากร (Skill)	S9: บุคลากรมีองค์ความรู้ในการทำงานหลากหลายมิติ ทั้งในภาพรวมของการพัฒนาและความรู้เฉพาะด้าน	W9: บุคลากรยังขาดความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาเฉพาะและการใช้เครื่องมือการวิเคราะห์รูปแบบใหม่
ค่านิยม (Shared Value)	S10: มีการกำหนดค่านิยมองค์กรอย่างชัดเจน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจการดำเนินงานของหน่วยงานและวัฒนธรรมองค์กร	W10: ขาดการดึงค่านิยมร่วมในระดับบุคคลมาผนึกให้เป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์กร W11: ขาดบุคคลต้นแบบเพื่อการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรให้ปฏิบัติตามค่านิยมร่วมขององค์กร

ตารางที่ 2.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
S1: โครงสร้างองค์กรชัดเจน และมีกฎหมายรองรับ	W1: โครงสร้างอัตรากำลังของ สศช. ได้เริ่มเปลี่ยนไปเป็นสู่รูปพีรามิดหัวกลับ ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนบุคลากรระดับปฏิบัติการที่จะช่วยสนับสนุนการทำงาน
S2: มีการจัดโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับภารกิจหลัก มีสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาค เป็นประโยชน์ต่อการประสานขับเคลื่อนและติดตามนโยบายในระดับพื้นที่	W2: การกระจายน้ำหนักงานและบุคลากรในแต่ละสายงานไม่เท่ากัน อัตรากำลังของกลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคงมีจำกัด เป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนภารกิจที่ได้รับมอบหมาย
S3: บทบาทการเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบายและวางแผนเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ มีอิสระในการเสนอความเห็นต่อรัฐบาลได้โดยตรง	W3: แผนกลยุทธ์ของหน่วยงาน ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยไม่ได้กำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งในการเสริมสร้างความมั่นคงเป็นการเฉพาะ
S4: แผนกลยุทธ์ของหน่วยงานถ่ายทอดมาจากยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บท มีความชัดเจน มีการถ่ายระดับตัวชี้วัดและเป้าหมายระดับองค์กรสู่ระดับกอง/กลุ่มงาน	W4: มีภารกิจพิเศษเร่งด่วน/ภารกิจเฉพาะเรื่องกระทบต่อปริมาณงานของบุคลากร ทำให้ไม่สามารถมุ่งความสำคัญกับภารกิจหลักได้อย่างเต็มที่
S5: มีการกำหนดภารกิจ การแบ่งมอบสายงานและอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน และมีกฎหมายรองรับ	W5: การบริหารงานตามสายการบังคับบัญชา ในบางครั้งอาจทำให้เกิดความล่าช้า เนื่องจากต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ
S6: มีการแบ่งมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารให้กับผู้บริหารระดับต่างๆ ที่ชัดเจน ตามภารกิจที่เกี่ยวข้อง	W6: การบังคับบัญชาที่มีลำดับชั้นชัดเจน ขาดความยืดหยุ่น
S7: มีแผนพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่ชัดเจน	W7: การมอบหมายงานอื่นๆ โดยเฉพาะภารกิจพิเศษ ไม่กระจายงานให้ทั่วถึง
S8: มีระบบการทำงานแบบบูรณาการ สนับสนุนการทำงานเป็นทีมแบบข้ามสายงาน (Cross Sector) ให้บุคลากรได้เรียนรู้และสะสมประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง	W8: มีอัตราการลาออกบุคลากรเพื่อไปประกอบอาชีพอื่นสูงโดยเฉพาะข้าราชการระดับปฏิบัติการ

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>S9: บุคลากรมีองค์ความรู้ในการทำงานหลากหลายมิติ ทั้งในภาพรวมของการพัฒนาและความรู้เฉพาะด้าน</p> <p>S10: มีการกำหนดค่านิยมองค์กรอย่างชัดเจน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจ การดำเนินงานของหน่วยงาน และวัฒนธรรมองค์กร</p>	<p>W9: บุคลากรยังขาดความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาเฉพาะและการใช้เครื่องมือการวิเคราะห์รูปแบบใหม่</p> <p>W10: ขาดการดึงค่านิยมร่วมในระดับบุคคล มาผนึกให้เป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์กร</p> <p>W11: ขาดบุคคลต้นแบบเพื่อการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรให้ปฏิบัติตามค่านิยมร่วมขององค์กร</p>
โอกาส (Opportunities)	ภัยคุกคาม (Threats)
<p>O1: ยุทธศาสตร์ แผน และนโยบายสำคัญของประเทศ ให้มีความสำคัญกับความมั่นคงของทรัพยากรทางธรรมชาติ ทั้งทางบกและทางทะเล</p> <p>O2: แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน</p> <p>O3: ความตระหนักรู้ของประชาชนถึงความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมากขึ้น</p> <p>O4: พฤติกรรมของคนที่ใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยเฉพาะ Gen Z</p> <p>O5: ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร เป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารทางยุทธศาสตร์</p> <p>O6: ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ถูกนำมาแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนของสารพิษในสิ่งแวดล้อม</p> <p>O7: ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางบกและทางทะเลเพิ่มขึ้น</p>	<p>T1: ผลกระทบจากนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวทำให้ทรัพยากรเสื่อมโทรมลง</p> <p>T2: หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ต้องขับเคลื่อนภารกิจตามนโยบายของกระทรวงที่สังกัดเป็นหลัก</p> <p>T3: การทุจริตคอร์รัปชัน การละเลยปฏิบัติหน้าที่ และการไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง</p> <p>T4: หน่วยงานมุ่งแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมก่อน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากโควิด-19</p> <p>T5: การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชาชน การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ ส่งผลต่อการขาดแคลนแรงงานในภาคประมง</p> <p>T6: การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้คนให้ความสำคัญในเรื่องเศรษฐกิจและสังคมซึ่งเป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่กระทบต่อการดำเนินชีวิต มากกว่าการใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งจะส่งผลในระยะยาว</p>

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>O8: กฎหมายระหว่างประเทศที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล</p> <p>O9: กฎหมายภายในประเทศและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงทางทะเลของประเทศ</p>	<p>T7: ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการผลิตก่อให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษที่เกิดจากการพัฒนาประเทศ</p> <p>T8: การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)</p> <p>T9: ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งตลอดแนวชายฝั่งของไทย</p> <p>T10: ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมในเขตทะเลของไทย ซึ่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายไม่ครอบคลุมถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมทางทะเล</p>

2.4 การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

2.4.1 การกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนการประเมินสถานะแวดล้อมภายในและภายนอก

ผู้ศึกษาได้จัดทำแบบวิเคราะห์เพื่อหาค่าถ่วงน้ำหนักสถานะแวดล้อมภายในและภายนอก และให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการของ สศช. ระดับปฏิบัติการและชำนาญการ จำนวน 5 ท่าน ให้คะแนนถ่วงน้ำหนักรายประเด็น โดยกำหนดให้คะแนนถ่วงน้ำหนักรวมทุกข้อมีค่าไม่เกิน 1 สรุปได้ดังตามตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 ค่าน้ำหนักของรายการปัจจัยสถานะแวดล้อมภายใน

คนที่	1	2	3	4	5	ค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย
รายการปัจจัยภายใน						
S1: Structure	0.15	0.15	0.1	0.1	0.15	0.13
S2: Strategy	0.15	0.15	0.2	0.15	0.15	0.16
S3: System	0.1	0.1	0.1	0.15	0.15	0.12
S4: Style	0.1	0.15	0.1	0.15	0.1	0.12
S5: Staff	0.2	0.2	0.15	0.2	0.15	0.18
S6: Skills	0.2	0.15	0.2	0.15	0.15	0.17
S7: Shared Values	0.1	0.1	0.15	0.1	0.15	0.12
น้ำหนักคะแนนรวม	1	1	1	1	1	1

จากตารางข้างต้นพบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรในองค์กร (Staff) เป็นปัจจัยภายในที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของ สศช. มากที่สุด รองลงมาคือ ความรู้ความสามารถของบุคลากร (Skills) กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy) และโครงสร้างองค์กร (Structure) ตามลำดับ โดยระบบการปฏิบัติงานขององค์กร (System) ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมของผู้บริหารองค์กร (Style) และค่านิยมขององค์กร (Shared Values) ได้คะแนนเป็นลำดับที่ 5 เท่ากัน

ตารางที่ 2.5 ค่าน้ำหนักของรายการปัจจัยสภาวะแวดล้อมภายนอก

คนที่ รายการปัจจัยภายนอก	1	2	3	4	5	ค่าน้ำหนัก คะแนนเฉลี่ย
P: Political Factor	0.20	0.25	0.25	0.15	0.15	0.20
E: Economic Factor	0.20	0.20	0.15	0.20	0.20	0.19
S: Socio-cultural Factor	0.15	0.15	0.20	0.15	0.20	0.17
T: Technological Factor	0.15	0.15	0.10	0.15	0.15	0.14
E: Environmental Factor	0.15	0.15	0.20	0.15	0.20	0.17
L: Law Factor	0.15	0.10	0.10	0.20	0.10	0.13
น้ำหนักคะแนนรวม	1	1	1	1	1	1

จากตารางข้างต้นพบว่า ปัจจัยด้านการเมือง (Political Factor) เป็นปัจจัยภายนอกที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของ สศช. มากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factor) ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม (Socio-cultural Factor) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factor) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factor) และปัจจัยด้านกฎหมาย (Law) ตามลำดับ

2.4.2 การวิเคราะห์ห้องกรงโดยการประเมินสภาวะแวดล้อมภายในและภายนอก

ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์บุคลากรของ สศช. ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนแผนของหน่วยงาน จำนวน 10 ท่าน เพื่อให้ประเมินประเด็นที่จะมีผลกระทบต่อการทำงานของ สศช. ในการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ โดยให้คะแนนจาก “0” หมายถึง ประเด็นดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของ สศช. จนถึง “5” หมายถึง ประเด็นดังกล่าวมีผลกระทบต่อการทำงานของ สศช. มากที่สุด สามารถสรุปคะแนนเฉลี่ยได้ดังตารางที่ 2.6 และ 2.7

ตารางที่ 2.6 ค่าคะแนนเฉลี่ยสภาวะแวดล้อมภายใน

ประเด็นสำคัญ	จุดแข็ง: Strengths		จุดอ่อน: Weaknesses	
	คะแนนเฉลี่ย	Strengths	คะแนนเฉลี่ย	Weaknesses
S1: Structure	4.30	S1	3.70	W1
	4.10	S2	3.80	W2
S2: Strategy	3.90	S3	3.50	W3
	4.00	S4	3.90	W4
S3: System	3.70	S5	3.70	W5
S4: Style	3.60	S6	3.10	W6
			3.20	W7
S5: Staff	4.00	S7	4.10	W8
	3.90	S8		
S6: Skills	4.00	S9	3.50	W9
S7: Shared Values	4.00	S10	4.00	W10
			3.70	W11
รวมคะแนนเฉลี่ย	3.95		3.65	

ตารางที่ 2.7 ค่าคะแนนเฉลี่ยสภาวะแวดล้อมภายนอก

ประเด็นสำคัญ	โอกาส: Opportunities		อุปสรรค: Threats	
	คะแนนเฉลี่ย	Opportunities	คะแนนเฉลี่ย	Threats
P: Political Factor	3.70	O1	4.2	T1
			3.7	T2
			4.1	T3
E: Economic Factor	3.70	O2	3.4	T4
S: Socio-cultural Factor	3.60	O3	3.7	T5
	4.10	O4	3.60	T6
T: Technological Factor	4.10	O5	3.90	T7
	4.00	O6		
E: Environmental Factor	4.10	O7	4.00	T8
			4.00	T9
L: Law	3.80	O8	3.90	T10
	4.00	O9		
รวมคะแนนเฉลี่ย	3.90		3.85	

จากตารางที่ 2.6 และ 2.7 แสดงคะแนนเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างได้ประเมินผลกระทบต่อ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ โดยปัจจัยที่เป็นเชิงบวก ได้แก่ จุดแข็ง (Strengths) และโอกาส (Opportunities) มีจำนวนเป็นบวก (+) และปัจจัยที่เป็นเชิงลบ ได้แก่ จุดอ่อน (Weaknesses) และภัยคุกคาม (Threats) มีจำนวนเป็นลบ (-) จากการประเมินของ กลุ่มตัวอย่าง พบว่าปัจจัยที่เป็นจุดแข็งได้คะแนนรวมเฉลี่ย +3.95 คะแนน และปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนได้ คะแนนรวมเฉลี่ย -3.65 คะแนน ซึ่งสรุปผลได้ว่าองค์กรมีปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง +0.30 ในขณะที่ปัจจัย ภายนอกที่เป็นโอกาสได้คะแนนรวมเฉลี่ย +3.90 คะแนน และปัจจัยที่เป็นภัยคุกคามได้คะแนนรวม เฉลี่ย -3.85 คะแนน สรุปได้ว่าปัจจัยภายนอกเป็นโอกาส +0.05

2.4.3 ค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักและสรุปผลการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายในและ ภายนอก

ผู้ศึกษาได้คำนวณและกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนในการประเมินสภาวะ แวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 2.6 และ 2.7 โดยค่าคะแนน ถ่วงน้ำหนักจะหมายถึงระดับความรุนแรงของผลกระทบต่อความสำเร็จของการประสานขับเคลื่อน การเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ โดยค่าที่มากจะมีผลกระทบรุนแรงกว่าค่าที่น้อยกว่า ทั้งนี้ ค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักจะถูกนำไปใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการประสาน ขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ต่อไป โดยมีผลตามตารางที่ 2.8 และ 2.9

ตารางที่ 2.8 สรุปผลคะแนนถ่วงน้ำหนักสภาวะแวดล้อมภายใน

รายการปัจจัยภายใน	ค่าน้ำหนัก (1)	คะแนนเฉลี่ย		คะแนนเฉลี่ย x ค่าน้ำหนัก		สรุปผล
		Strengths (2)	Weaknesses (3)	Strengths (2) x (1)	Weaknesses (3) x (1)	
S1: Structure	0.13	4.20	3.75	0.55	0.49	0.06
S2: Strategy	0.16	3.95	3.70	0.63	0.59	0.04
S3: System	0.12	3.70	3.70	0.44	0.44	0.00
S4: Style	0.12	3.60	3.15	0.43	0.38	0.05
S5: Staff	0.18	3.95	4.10	0.71	0.74	-0.03
S6: Skills	0.17	4.00	3.50	0.68	0.60	0.09
S7: Shared Values	0.12	4.00	3.85	0.48	0.46	0.02
รวมคะแนนเฉลี่ย				+3.93	-3.70	+0.23

ตารางที่ 2.9 สรุปผลคะแนนถ่วงน้ำหนักสถานะแวดล้อมภายนอก

รายการปัจจัยภายนอก	ค่าน้ำหนัก (1)	คะแนนเฉลี่ย		คะแนนเฉลี่ย x ค่าน้ำหนัก		สรุปผล
		Opportunities (2)	Threats (3)	Opportunities (2) x (1)	Threats (3) x (1)	
P: Political Factor	0.20	3.70	4.00	0.74	0.80	-0.06
E: Economic Factor	0.19	3.70	3.40	0.70	0.65	0.06
S: Socio-cultural Factor	0.17	3.85	3.65	0.65	0.62	0.03
T: Technological Factor	0.14	4.05	3.90	0.57	0.55	0.02
E: Environmental Factor	0.17	4.10	3.40	0.70	0.58	0.12
L: Law Factor	0.13	3.90	3.90	0.51	0.51	0.00
รวมคะแนนเฉลี่ย				+3.87	-3.70	+0.17

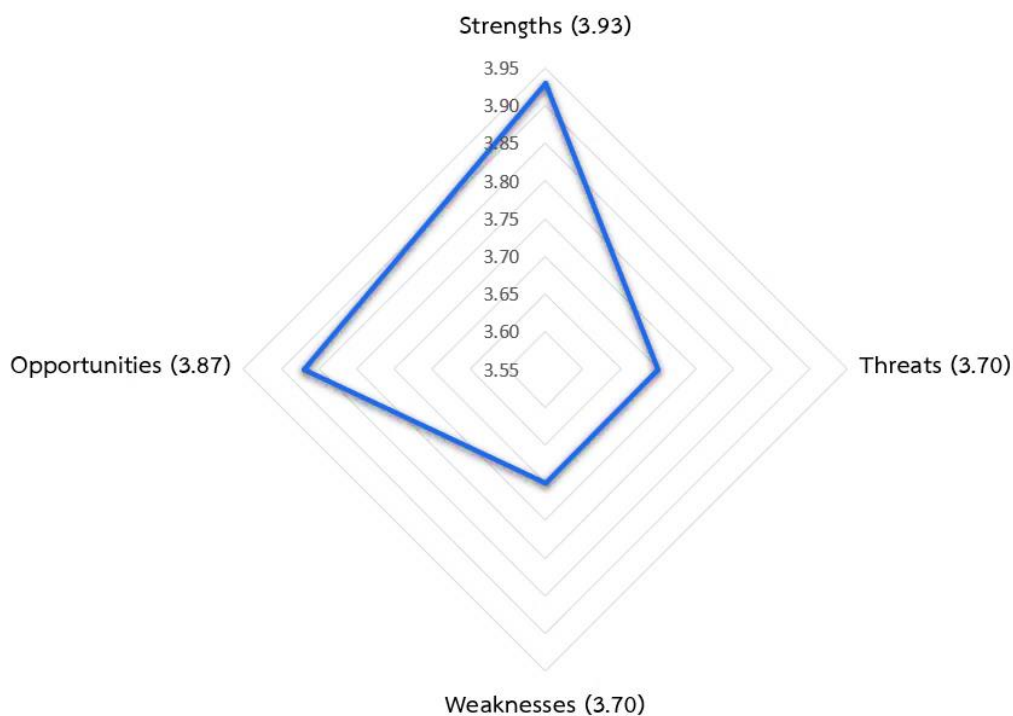
จากตารางที่ 2.8 และ 2.9 พบว่า ปัจจัยที่เป็นจุดแข็งได้คะแนนรวมเฉลี่ย +3.93 คะแนน และปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนได้คะแนนรวมเฉลี่ย -3.70 คะแนน สรุปได้ว่าองค์กรมีปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง +0.23 ในขณะที่ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสได้คะแนนรวมเฉลี่ย +3.87 คะแนน และปัจจัยที่เป็นภัยคุกคามได้คะแนนรวมเฉลี่ย -3.70 คะแนน สรุปได้ว่าองค์กรมีปัจจัยที่เป็นโอกาส +0.17

2.4.4 การประเมินตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ขององค์กร

เมื่อนำเอาข้อมูลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ได้ถ่วงน้ำหนักคะแนนแล้ว มาระบุตำแหน่งในกราฟเรดาร์ ที่สร้างขึ้นระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน จะสามารถระบุตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (Strategic Position) ขององค์กรได้ โดยใช้แนวคิด TOWS Matrix ซึ่งสามารถแบ่งตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ได้เป็น 4 พื้นที่ที่มีความหมายต่างกัน ดังนี้

- 1) S-O เป็นตำแหน่งที่แสดงว่าองค์กรมีจุดแข็งที่สอดคล้องกับโอกาส องค์กรประเภทนี้จึงควรกำหนดทิศทางและกลยุทธ์เชิงรุก เพื่อรักษาความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์
- 2) W-O เป็นตำแหน่งที่แสดงถึงโอกาสที่ได้เปรียบ แต่ภาพรวมภายใน องค์กรมีจุดอ่อนที่ต้องการการแก้ไข ดังนั้นองค์กรประเภทนี้ควรดำเนินกลยุทธ์เชิงแก้ไข ที่มุ่งเน้นการพัฒนาองค์กร (Turnaround) เพื่อแก้ไขจุดอ่อน และสร้างจุดแข็งในการแข่งขัน
- 3) S-T เป็นตำแหน่งที่ระบุความสามารถขององค์กรในการพึ่งพาตัวเองได้ จากจุดแข็งภายใน แม้ว่าปัจจัยภายนอกจะไม่เอื้อต่อการเติบโตก็ตาม องค์กรประเภทนี้ควรดำเนินกลยุทธ์เชิงป้องกัน เพื่อใช้จุดแข็งขององค์กรในการแก้ไขวิกฤตหรือสร้างโอกาสในการแข่งขัน
- 4) W-T เป็นตำแหน่งที่แสดงให้เห็นถึงสิ่งทีอาจเป็นวิกฤตในอนาคต ดังนั้น องค์กรที่อยู่ในตำแหน่งทางยุทธศาสตร์นี้ ควรเร่งการดำเนินกลยุทธ์เชิงรับ โดยแก้ไขจุดอ่อนหรือหลีกเลี่ยงภัยคุกคามที่เป็นปัญหา เพื่อหลีกเลี่ยง หรือบรรเทาความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากตารางสรุปผลคะแนนถ่วงน้ำหนักปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำเป็นกราฟเรดาร์ เพื่อแสดงตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (Strategic Position) ของ สศช. ปรากฏดังแผนภาพที่ 2.3

แผนภาพที่ 2.3 ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (Strategic Position) ของ สศช.

จากแผนภาพที่ 2.3 แสดงให้เห็นถึงตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของ สศช. พบว่ามีตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ต่อการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ที่มีจุดแข็งขององค์กรสอดคล้องกับโอกาส จึงควรกำหนดทิศทางและกลยุทธ์เชิงรุกเพื่อรักษาความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์ และให้การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ของ สศช. ในช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2570 เป็นอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 3

แผนขององค์กร

3.1 แผนปฏิบัติการ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

จากการศึกษาสถานะแวดล้อมภายนอก ได้แก่ สถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ในด้านการใช้ประโยชน์จากทะเล ปัญหาสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง และภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่กระทบต่อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมทางทะเล พบว่าทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิต เป็นแหล่งอาหาร และแหล่งสร้างมูลค่าที่สำคัญทางเศรษฐกิจของโลก กำลังประสบปัญหาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมจากกิจกรรมของมนุษย์ การปนเปื้อนมลพิษ และได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ในขณะเดียวกันยังพบภัยคุกคามความมั่นคง อาทิ ปัญหาพื้นที่ทับซ้อนทางทะเล การลักลอบผิดกฎหมาย สินค้าหนีภาษี น้ำมันเถื่อน ยาเสพติด การลักลอบขนส่งอาวุธ อาชญากรรมข้ามชาติ การค้ามนุษย์ และการหลบหนีเข้าเมือง ซึ่งเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่ต้องเร่งขจัดให้หมดไปโดยเร็ว หรือแก้ไขเพื่อลดระดับความรุนแรงของสถานการณ์จนไม่กระทบต่อการดำเนินกิจกรรมทางทะเล และพร้อมรองรับนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืนได้สำเร็จ ในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570

จากการศึกษายุทธศาสตร์ แผน นโยบายสำคัญของประเทศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล พบว่าต่างให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล โดยการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามทางทะเล และการใช้ประโยชน์ควบคู่กับการฟื้นฟูและรักษาความสมบูรณ์ของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ เนื่องจากหน่วยงาน/ส่วนราชการต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ จะต้องจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยกำหนดแผนงาน/โครงการรองรับที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ แผน และนโยบายสำคัญดังกล่าว อย่างไรก็ตาม จากงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ยังมีข้อจำกัดในการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ผ่านแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ซึ่งประสบปัญหาการบริหารงานในหลายมิติ อาทิ ศักยภาพในการขึ้นนำการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัด การเชื่อมโยงและการประสานยุทธศาสตร์ระหว่างรัฐบาลและความต้องการของพื้นที่ และการบูรณาการโครงการกิจกรรมของทุกหน่วยงานให้สอดคล้องกัน นอกจากนี้ แผนงาน/โครงการ

ด้านการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง มักจะเป็นแผนงานรองที่ทางจังหวัดไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก เนื่องจากเห็นว่าภารกิจด้านความมั่นคงจะอยู่ในความรับผิดชอบของ มท. และ กท. เป็นหลัก

และจากการศึกษาแผนกลยุทธ์ ประจำปี พ.ศ. 2563 – 2565 แผนพัฒนาบุคลากร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 – 2564 และการตรวจสภาพแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ ที่อาจส่งผลกระทบต่อ การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ในช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2570 ของ สศช. พบว่าสถานะแวดล้อมภายในของ สศช. มีปัจจัยที่เป็นจุดแข็งมากกว่าปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน โดยมีปัจจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ อาทิ ความรู้ความสามารถของบุคลากร โครงสร้างองค์กร ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมของ ผู้บริหารองค์กร และกลยุทธ์ขององค์กร ในขณะที่สถานะแวดล้อมภายนอก มีปัจจัยที่เป็นโอกาส มากกว่าปัจจัยที่เป็นภัยคุกคาม ที่เอื้อต่อการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ให้สำเร็จได้ ทั้งปัจจัยด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และกฎหมาย และจากจุดแข็งขององค์กรที่สอดคล้องกับโอกาสดังกล่าว จึงนำมากำหนดทิศทางและกลยุทธ์เชิงรุก เพื่อให้การประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ของ สศช. ในช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2570 เป็นอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

3.2 เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (ENDs) (วิสัยทัศน์/พันธกิจ/เป้าประสงค์)

เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (ENDs)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักในการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ เพื่อให้ประเทศไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมทางทะเลได้อย่างเสรี ปลอดภัย และเหมาะสม รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้อย่างยั่งยืน

วิสัยทัศน์ (Vision)

สศช. เป็นหน่วยงานหลักในการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ที่ยึดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ภายในปี 2570

พันธกิจ (Mission)

ประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ควบคู่กับการกำหนดนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม บนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่

เป้าหมาย (Goal)

เสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลเพื่อเป็นรากฐานที่มั่นคง ให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้อย่างยั่งยืน

3.3 กลยุทธ์ในการดำเนินการ (WAYS) (ประเด็นยุทธศาสตร์/กลยุทธ์)

การกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินการ หรือ WAYS จากการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ทั้งภายในและภายนอกที่มีความสำคัญ 5 อันดับแรก ด้วยเครื่องมือ TOWS Matrix โดยมีรายละเอียด ดังนี้

<p>วิสัยทัศน์ (Vision)</p> <p>หน่วยงานหลักในการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ที่ยึดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ภายในปี 2570</p>	<p>จุดแข็ง (strengths)</p> <p>S1: โครงสร้างองค์กรชัดเจน และมีกฎหมายรองรับ</p> <p>S2: มีการจัดโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับภารกิจหลัก มีสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเป็นประโยชน์ต่อการประสานขับเคลื่อนและติดตามนโยบายในระดับพื้นที่</p> <p>S4: แผนกลยุทธ์ของหน่วยงานถ่ายทอดมาจากยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บท มีความชัดเจน มีการถ่ายระดับตัวชี้วัดและเป้าหมายระดับองค์กรสู่ระดับกอง/กลุ่มงาน</p> <p>S7: มีแผนพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่ชัดเจน</p> <p>S9: บุคลากรมีองค์ความรู้ในการทำงานหลากหลายมิติ ทั้งในภาพรวมของการพัฒนาและความรู้เฉพาะด้าน</p>	<p>จุดอ่อน (weaknesses)</p> <p>W8: มีอัตราการลาออกบุคลากรเพื่อไปประกอบอาชีพอื่นสูงโดยเฉพาะข้าราชการระดับปฏิบัติการ</p> <p>W10: ขาดการดึงค่านิยมร่วมในระดับบุคคลมานึกให้เป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์กร</p> <p>W4: มีการกิจพิเศษเร่งด่วน/ภารกิจเฉพาะเรื่อง กระทบต่อปริมาณงานของบุคลากร ทำให้ไม่สามารถมุ่งความสำคัญกับภารกิจหลักได้อย่างเต็มที่</p> <p>W2: การกระจายน้ำหนักงานและบุคลากรไปในแต่ละสายงานไม่เท่ากัน อัตราค่าจ้างของกลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคง มีจำกัด เป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนภารกิจที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>W5: การบริหารงานตามสายการบังคับบัญชา ในบางครั้งอาจทำให้เกิดความล่าช้า</p>
<p>โอกาส (opportunities)</p> <p>O4: พฤติกรรมของคนที่ใช้สื่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยเฉพาะ Gen Z</p> <p>O5: ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารทางยุทธศาสตร์</p> <p>O7: ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางบกและทางทะเลเพิ่มขึ้น</p> <p>O6: ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ถูกนำมาแก้ไขปัญหาคารบป้อนของสารพิษในสิ่งแวดล้อม</p> <p>O9: กฎหมายภายในประเทศและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงทางทะเลของประเทศ</p>	<p>กลยุทธ์เชิงรุก (S-O)</p> <ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการการขับเคลื่อนแผนที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล ผ่านกลไกระดับนโยบายเพื่อให้ความเป็นเอกภาพในการขับเคลื่อน ลดความซ้ำซ้อนของภารกิจ และให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผลักดันให้การเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาสำคัญในระดับพื้นที่ผ่านยุทธศาสตร์การพัฒนาของหน่วยงานและส่วนราชการในระดับพื้นที่ โดยมีสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาค ทั้ง 4 ภาคของ สศช. เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน สร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของความมั่นคงทางทะเลแก่ทุกภาคส่วน โดยใช้การสื่อสารทางยุทธศาสตร์เพื่อสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายทั้งในส่วนกลางและระดับพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ 	<p>กลยุทธ์เชิงแก้ไข (W-O)</p> <ol style="list-style-type: none"> ทบทวนและปรับปรุงโครงสร้างอัตราค่าจ้างของ สศช. และยกระดับกลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคง ให้สอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทบทวนและปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานตามสายงาน ของ สศช. เพื่อลดความล่าช้าในการดำเนินการ พร้อมทั้งปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบงานสารบรรณที่มีอยู่ในปัจจุบันให้รองรับการปฏิบัติงานนอกสถานที่เพิ่มขึ้น ยกระดับกลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคง สศช. ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการประสานขับเคลื่อนนโยบายความมั่นคงในทุกมิติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลางและในระดับพื้นที่ขึ้นเป็นกองหรือจัดสรรบุคลากรเพิ่มเติม เพื่อให้เพียงพอต่อการปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมาย และรองรับการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลระดับพื้นที่ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล ใช้ประโยชน์จากระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSOCR) เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินแผนงาน/โครงการ ในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลของหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ เพื่อลดภาระการรายงานผลของหน่วยงาน และแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรของ สศช. ในการติดตามประเมินผล ซึ่งต้องดำเนินการอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ เสริมสร้างองค์ความรู้ให้แก่บุคลากรของ สศช. ในด้านการขับเคลื่อนแผน และการติดตามประเมินผล เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ภัยคุกคาม (threats)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (S-T)	กลยุทธ์เชิงรับ (W-T)
<p>T1: ผลกระทบจากนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการท่องเที่ยว ทำให้ทรัพยากรเสื่อมโทรมลง</p> <p>T3: การทุจริตคอร์รัปชัน การละเลยปฏิบัติหน้าที่ และการไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง</p> <p>T8: การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)</p> <p>T9: ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งตลอดแนวชายฝั่งของไทย</p> <p>T7: ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการผลิตก่อให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษที่เกิดจากการพัฒนาประเทศ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทบทวนและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงทางทะเล ให้ทันสมัย สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้กระทำความผิดอย่างจริงจัง 2. กำหนดแนวทางในการดำเนินการตามนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีการกำกับ ดูแล และติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิด 3. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการตรวจติดตามคุณภาพของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาทบทวนและปรับปรุงนโยบายและแนวทางดำเนินการได้อย่างเหมาะสม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อให้พร้อมรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ ประเมินความสำเร็จในการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล ในระยะครั้งแรกของแผนปฏิบัติการ เพื่อให้ทราบระดับความสำเร็จ และเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาปรับแผน/แนวทาดำเนินการ ในช่วงครึ่งหลังของแผน ให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

ตารางที่ 3.1 การวิเคราะห์ TOWS Matrix

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความพร้อมของ สศช. รองรับการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ประกอบด้วย 1 เป้าประสงค์ 3 วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ 6 ตัวชี้วัด และ 6 กลยุทธ์ รายละเอียดดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

เป้าประสงค์	วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
1. สศช. เป็นองค์กรที่มีความพร้อม สามารถประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1.1 ปรับปรุงอัตรากำลังของ สศช. และยกระดับกลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคงให้มีอัตรากำลังเพียงพอต่อการขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) ระดับความสอดคล้องของอัตรากำลังในแต่ละสำนักงาน กองและกลุ่มงาน กับภารกิจงานที่ได้รับมอบหมาย 2) ระดับความสอดคล้องของแผนพัฒนาบุคลากร กับภารกิจของ สศช.	(1) ทบทวนและปรับปรุงโครงสร้างอัตรากำลัง สศช. และยกระดับกลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคง ให้มีอัตรากำลังเพียงพอสอดคล้องกับภารกิจ 2) นำองค์ความรู้ต่างๆ มาใช้ประกอบการพิจารณาจัดสรรบุคลากรได้อย่างสอดคล้องกับภารกิจ อาทิ การนำแบบวัดบุคลิกภาพ MBTI มาใช้ในการประเมินบุคลิกภาพของบุคลากร

เป้าประสงค์	วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
	1.2 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ที่เพียงพอในการประสานขับเคลื่อนแผน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความมั่นคงทางทะเล	1) ระดับความรู้ความสามารถของบุคลากรในการประสานขับเคลื่อนแผน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความมั่นคงทางทะเล	1) เสริมสร้างองค์ความรู้ในการประสานขับเคลื่อนแผน การติดตามประเมินผล และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความมั่นคงทางทะเลให้แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง 2) ให้มีการหมุนเวียนงานเพื่อให้บุคลากรมีองค์ความรู้ที่หลากหลายครอบคลุมทุกประเด็นการพัฒนา 3) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ
	1.3 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความพร้อมในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของได้	1) ระดับความสอดคล้องของแผนพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและบุคลากรด้าน IT กับภารกิจของ สศช.	(1) จัดทำแผนการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกับภารกิจของ สศช.

เป้าประสงค์	วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
	อย่างมี ประสิทธิภาพ	2) ระดับความพร้อมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน 3) ระดับความพึงพอใจของบุคลากรในการทำงานใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	และความต้องการของบุคลากร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการการขับเคลื่อนแผนที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล ประกอบด้วย 1 เป้าประสงค์ 1 วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ 1 ตัวชี้วัด และ 1 กลยุทธ์ รายละเอียดดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

เป้าประสงค์	วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
2. มีกลไกระดับนโยบายในการบูรณาการขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลให้เป็นไปอย่างมีเอกภาพ	2.1 การขับเคลื่อนแผนที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเลเป็นไปอย่างมีเอกภาพ ลดความซ้ำซ้อนของภารกิจ และการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	1) มีคณะกรรมการร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบูรณาการขับเคลื่อน และติดตามประเมินผล	(1) แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อบูรณาการการขับเคลื่อนแผนที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการ

เป้าประสงค์	วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
			แก้ไขปัญหาในการดำเนินงานและข้อขัดแย้งต่าง ๆ โดยมีกลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคง สศช. เป็นกลไกหลักในการประสานการขับเคลื่อนแผนระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการและประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้คำแนะนำ และร่วมแก้ไขปัญหาในการดำเนินการอย่างใกล้ชิด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ผลักดันให้การเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาสำคัญในระดับพื้นที่ ประกอบด้วย 1 เป้าประสงค์ 1 วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ 3 ตัวชี้วัด และ 1 กลยุทธ์ รายละเอียดดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

เป้าประสงค์	วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
3. หน่วยงานและส่วนราชการในระดับพื้นที่	3.1 หน่วยงานและส่วนราชการใน	1) มียุทธศาสตร์การพัฒนาที่สนับสนุน	(1) กำหนดยุทธศาสตร์เสริมสร้างความ

เป้าประสงค์	วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล	ระดับพื้นที่กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สนับสนุนให้เกิดการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในพื้นที่รับผิดชอบ และมีแผนงาน/โครงการรองรับ	<p>ให้เกิดการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล บรรลุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนปฏิบัติการของหน่วยงานและส่วนราชการในพื้นที่</p> <p>2) ร้อยละของแผนงาน/โครงการที่รองรับการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล ภายใต้แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนปฏิบัติการของหน่วยงานและส่วนราชการในพื้นที่</p> <p>3) ระดับความสำเร็จของแผนงาน/โครงการที่รองรับ</p>	<p>มั่นคงทางทะเลไว้ภายใต้แผนพัฒนาภาค ของ สศช. โดยมีสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาค สศช. เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้ จังหวัด กลุ่มจังหวัด หน่วยงาน และส่วนราชการจัดทำแผนงาน/โครงการรองรับ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด</p>

เป้าประสงค์	วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
		การเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล	

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของความมั่นคงทางทะเลแก่ทุกภาคส่วน ประกอบด้วย 1 เป้าประสงค์ 1 วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ 3 ตัวชี้วัด และ 3 กลยุทธ์ รายละเอียดดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4

เป้าประสงค์	วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
4. ทุกภาคส่วนเกิดการตระหนักรู้และเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล	4.1 ทุกภาคส่วนเกิดความตระหนักรู้ถึงความสำคัญและหน้าที่ของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล ซึ่งเป็นรากฐานที่มั่นคงของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน	1) ร้อยละของแผนงาน/โครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล ภายใต้แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงานและส่วนราชการในพื้นที่ 2) ร้อยละของความสำเร็จในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ไปยัง	(1) กำหนดให้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นประเด็นการพัฒนาสำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์เสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล ในแผนพัฒนาภาคของ สศช. โดยมีสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาค สศช. เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้จังหวัด กลุ่มจังหวัด หน่วยงานและส่วนราชการ

เป้าประสงค์	วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
		<p>กลุ่มเป้าหมายได้ อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ</p> <p>3) ระดับการมีส่วนร่วม ร่วมของทุกภาค ส่วน ในการ เสริมสร้างความ มั่นคงทางทะเล</p>	<p>จัดทำแผนงาน/ โครงการรองรับ พร้อมทั้ง ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงาน อย่างใกล้ชิด</p> <p>(2) ใช้การสื่อสารทาง ยุทธศาสตร์เพื่อ สื่อสารไปยัง กลุ่มเป้าหมายได้ อย่างเหมาะสม และมี ประสิทธิภาพ อาทิ เยาวชน ประชาชน ผู้ประการ และ ภาคเอกชน รวมทั้ง หน่วยงานราชการ และส่วนราชการ ในพื้นที่</p> <p>(3) เสริมสร้างองค์ ความรู้เกี่ยวกับการ สื่อสารทาง ยุทธศาสตร์แก่ หน่วยงานและส่วน ราชการในระดับ พื้นที่</p>

3.4 มาตรการ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (MEANs) (แผนงาน/โครงการ/เครื่องมือ/กลไก)

จากยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ที่ได้จากข้อ 3.3 สามารถนำมาจัดทำแผนงาน/โครงการ ดังนี้

ตารางที่ 3.6 มาตรการ/แผนงาน/โครงการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	มาตรการ/แผนงาน/โครงการ	สาระสำคัญของโครงการ	ระยะเวลาดำเนินการ (พ.ศ.)					หน่วยงานที่รับผิดชอบ
				66	67	68	69	70	
1.1 ปรับปรุงอัตรากำลังของ สศช. และยกระดับกลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคง ให้มีอัตรากำลังเพียงพอสอดคล้องกับภารกิจ	1) ทบทวนและปรับปรุงโครงสร้างอัตรากำลัง สศช. และยกระดับกลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคง ให้มีอัตรากำลังเพียงพอสอดคล้องกับภารกิจ	1) แผนงานปรับปรุงโครงสร้างอัตรากำลังของ สศช.	ทบทวนและปรับปรุงโครงสร้างอัตรากำลังของแต่ละกลุ่มงาน/กอง/สำนักงาน ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติการที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	←→					หน่วยงานหลัก สศช. โดย กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> ทุกสำนักงาน กองและกลุ่มงานใน สศช.
มีอัตรากำลังเพียงพอต่อการขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลได้	2) นำองค์ความรู้ต่างๆ มาใช้ประกอบการพิจารณาจัดสรรบุคลากรได้อย่างสอดคล้องกับภารกิจ อาทิ การนำแบบวัดบุคลิกภาพ MBTI มาใช้ในการประเมินบุคลิกภาพของบุคลากร	2) โครงการศึกษาและประเมินบุคลิกภาพของบุคลากร	นำองค์ความรู้ต่าง ๆ อาทิ แบบวัดบุคลิกภาพ MBTI มาใช้ในการวัดบุคลิกภาพของบุคลากร เพื่อให้ทราบบุคลิกภาพพื้นฐานของบุคลากร นำมาประกอบการพิจารณา	←→					หน่วยงานหลัก สศช. โดย กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (งานพัฒนาบุคลากร)

วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ อย่างมี ประสิทธิภาพ	กลยุทธ์	มาตรการ/แผนงาน/ โครงการ	สาระสำคัญของ โครงการ	ระยะเวลาดำเนินการ (พ.ศ.)					หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
				66	67	68	69	70	
			จัดสรรบุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับงาน และ การวางแผนจัดหลักสูตร อบรมเพื่อพัฒนา ศักยภาพของบุคลากร เป็นรายบุคคล						หน่วยงานสนับสนุน ทุกสำนักงาน กอง และกลุ่มงานใน สศช.
1.2 พัฒนา บุคลากรให้มี องค์ความรู้ใน การประสาน ขับเคลื่อนแผน และความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความ มั่นคงทาง ทะเล	1) เสริมสร้างองค์ความรู้ในการ ประสานขับเคลื่อนแผน การติดตาม ประเมินผล และความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความมั่นคงทาง ทะเลให้แก่บุคลากรอย่าง ต่อเนื่อง	1) โครงการอบรมและ พัฒนาศักยภาพ บุคลากรสู่ความเป็น เลิศทางวิชาการ	จัดการอบรมให้ความรู้แก่ บุคลากรในการประสาน ขับเคลื่อนแผน การ ติดตาม ประเมินผล และ ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความมั่นคงทาง ทะเลให้แก่บุคลากรทั้งใน ส่วนกลาง และสำนักงาน พัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมภาค	←—————→					หน่วยงานหลัก สศช. โดย กลุ่มพัฒนาระบบ บริหาร (งานพัฒนา บุคลากร) หน่วยงานสนับสนุน ทุกสำนักงาน กอง และกลุ่มงานใน สศช.

วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	มาตรการ/แผนงาน/โครงการ	สาระสำคัญของโครงการ	ระยะเวลาดำเนินการ (พ.ศ.)					หน่วยงานที่รับผิดชอบ
				66	67	68	69	70	
	การประสานการขับเคลื่อนแผนระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการและประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้คำแนะนำ และร่วมแก้ไขปัญหาในการดำเนินการอย่างใกล้ชิด	ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล	เพื่อให้การขับเคลื่อนเป็นไปอย่างมีเอกภาพ						นโยบายด้านความมั่นคง 2) สมช. / ศรชล. <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> หน่วยงานระดับกระทรวง/กรมที่เกี่ยวข้อง
		3) โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล	จัดการประชุมหน่วยงานระดับกระทรวง/กรม เพื่อทำความเข้าใจนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ เพื่อนำไปกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนลงสู่การปฏิบัติผ่านส่วนราชการในระดับพื้นที่ของแต่ละกระทรวง/กรมต่อไป	←—————→					<u>หน่วยงานหลัก</u> 1) สศช. โดย กลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคง 2) สมช. / ศรชล. <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> หน่วยงานระดับกระทรวง/กรมที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ทาง ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	มาตรการ/แผนงาน/ โครงการ	สาระสำคัญของ โครงการ	ระยะเวลาดำเนินการ (พ.ศ.)					หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
				66	67	68	69	70	
			แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่ม จังหวัด						2) กลุ่มงานประสาน นโยบายด้านความ มั่นคง <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในระดับพื้นที่
		3) โครงการประชุม เชิงปฏิบัติการเพื่อ ขับเคลื่อนการ เสริมสร้างความ มั่นคงทางทะเลใน ระดับพื้นที่	จัดการประชุมเพื่อ เผยแพร่องค์ความรู้แก่ หน่วยงานระดับพื้นที่ รับฟังปัญหาการ ขับเคลื่อน และกำหนด ประเด็นการพัฒนาที่ สอดคล้องกับความ ต้องการของพื้นที่ และ แนวทางในการขับเคลื่อน ร่วมกัน	↔					<u>หน่วยงานหลัก</u> สศช. โดย 1) สำนักงานพัฒนา เศรษฐกิจและ สังคมภาคกลาง และภาคใต้ 2) กลุ่มงานประสาน นโยบายด้านความ มั่นคง <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในระดับพื้นที่

วัตถุประสงค์ทาง ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	มาตรการ/แผนงาน/ โครงการ	สาระสำคัญของ โครงการ	ระยะเวลาดำเนินการ (พ.ศ.)					หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
				66	67	68	69	70	
ทรัพยากรทาง ทะเลและ ชายฝั่งอย่าง ยั่งยืน	กลุ่มเป้าหมายได้อย่าง เหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ อาทิ เยาวชน ประชาชน ผู้ประกอบการ และ ภาคเอกชน รวมทั้ง หน่วยงานราชการและส่วน ราชการในพื้นที่	สื่อสารทาง ยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์แก่จังหวัด กลุ่มจังหวัด และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน ระดับพื้นที่						1) กลุ่มงานประสาน นโยบายด้านความ มั่นคง 2) สำนักงานพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม ภาคกลางและ ภาคใต้ <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> ทุกหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่
	3) เสริมสร้างองค์ความรู้ เกี่ยวกับการสื่อสารทาง ยุทธศาสตร์แก่หน่วยงาน และส่วนราชการในระดับ พื้นที่	3) โครงการเสริมสร้าง องค์ความรู้ในการ พัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมบน พื้นฐานการใช้ ทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งอย่าง ยั่งยืน	เผยแพร่องค์ความรู้ใน การพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมบนพื้นฐานการใช้ ทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่งอย่างยั่งยืน แก่ จังหวัด กลุ่มจังหวัด และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน ระดับพื้นที่	↔					<u>หน่วยงานหลัก</u> สศช. โดย 1) กลุ่มงานประสาน นโยบายด้านความ มั่นคง 2) กลุ่มบูรณาการ ยุทธศาสตร์การ พัฒนา

วัตถุประสงค์ทาง ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	มาตรการ/แผนงาน/ โครงการ	สาระสำคัญของ โครงการ	ระยะเวลาดำเนินการ (พ.ศ.)					หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
				66	67	68	69	70	
									ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม 3) สำนักงานพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม ภาคกลางและ ภาคใต้ หน่วยงานสนับสนุน ทุกหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่

3.5 แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategic Map)

วิสัยทัศน์ สศช. เป็นหน่วยงานหลักในการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่ ที่ยึดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ภายในปี 2570

บทที่ 4

ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์

ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนและการนำยุทธศาสตร์ไปใช้

1. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะหน่วยงานระดับนโยบายที่มีหน้าที่และบทบาทในการจัดทำ ขับเคลื่อน และติดตามประเมินผล แผนทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ซึ่งเป็นแผนระดับที่ 1 ในฐานะสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และฝ่ายเลขาธิการคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 6 คณะ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 – 2570) ซึ่งเป็นแผนระดับที่ 2 ที่เป็นกรอบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะ 5 ปี และ ร่างกรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. 2566 – 2570 ซึ่งเป็นแผนระดับที่ 3 ที่ถ่ายทอดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติลงสู่การพัฒนาในระดับพื้นที่ นอกจากนี้ ยังเป็นหน่วยงานที่พิจารณากลับกรองแผนระดับที่ 3 เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี จึงทำให้ สศช. เป็นหน่วยงานที่สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของแผนทั้ง 3 ระดับในภาพรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนระดับที่ 3 ที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดทำขึ้น ดังนั้น สศช. จึงควรเสนอแนะให้มีกลไกระดับนโยบาย ในการบูรณาการขับเคลื่อนแผนระดับที่ 3 ในประเด็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนเป็นไปอย่างมีเอกภาพ ลดความซ้ำซ้อนของภารกิจ และบูรณาการให้การใช้จ่ายงบประมาณของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนแผนและนโยบายต่าง ๆ ลงสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ สศช. ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการกลั่นกรองแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เสนอต่อคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค และคณะอนุกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค จึงควรส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ โดยกำหนดให้การสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เป็นนโยบายการพัฒนาสำคัญภายใต้แผนพัฒนาภาค ซึ่งเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาให้แก่ จังหวัด กลุ่มจังหวัด ส่วนราชการ และหน่วยงานในพื้นที่ นำไปกำหนดแผนงาน/โครงการรองรับ เพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นรากฐานที่มั่นคงของการพัฒนาเชิงพื้นที่ และก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคต

3. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นแหล่งสร้างรายได้สำคัญของประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยว มาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นหลัก และเมื่อทั่วโลกต้องใช้เวลาตรึงการควบคุมการเคลื่อนย้ายคนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 จึงส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย ดังนั้น การ

ปรับโครงสร้างการท่องเที่ยวของไทยให้พึ่งพานักท่องเที่ยวในประเทศ ภายใต้หมุดหมายที่ 2 ของ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) จะช่วยลดความเสี่ยงจากการพึ่งพานักท่องเที่ยวต่างชาติและทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยมีความมั่นคงเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการท่องเที่ยวของรัฐบาลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จะส่งผลให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของไทยจะถูกใช้เพื่อการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางทะเลอย่างต่อเนื่องตลอดปีโดยไม่มีฤดูกาลพักฟื้น แตกต่างจากการรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีจำนวนแตกต่างกันตามฤดูกาล ดังนั้น รัฐบาลโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรกำหนดแนวทางในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในแต่ละช่วงเวลาอย่างเหมาะสม ทั้งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว อุตสาหกรรมทางทะเล และที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีระยะเวลาพักฟื้น ได้รับการฟื้นฟูให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์และสวยงาม รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยได้อย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

เผติมศักดิ์ จารยะพันธุ์. (2562) **คู่มือการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจสีน้ำเงินของประเทศไทย.** (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

กลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคง สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560) **โครงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความมั่นคงในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ลงสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด.** สืบค้น 22 มีนาคม 2565, จาก https://www.nesdc.go.th/wt_dl_link.php?nid=7568

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2565). **ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580)** สืบค้น 10 มีนาคม 2565, จาก <http://nscr.nesdc.go.th/ns/>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2565). **แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง** สืบค้น 10 มีนาคม 2565, จาก <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/04/01-ความมั่นคง.pdf>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2565). **แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน** สืบค้น 10 มีนาคม 2565, จาก <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/04/18-การเติบโตอย่างยั่งยืน.pdf>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2565). **เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน** สืบค้น 10 มีนาคม 2565, จาก <https://sdgs.nesdc.go.th/เกี่ยวกับ-sdgs/>

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (2565). **ทะเลและมหาสมุทรและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล** สืบค้น 15 มีนาคม 2565, จาก <https://www.nsc.go.th/wp-content/uploads/2019/09/ทะเลและมหาสมุทร-และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล.pdf>

กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ (2565). **กฎหมายทะเล** สืบค้น 15 มีนาคม 2565, จาก <https://treaties.mfa.go.th/กฎหมายระหว่างประเทศ/กฎหมายทะเล>

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (2565). **จับอินไซด์ GEN Z แคร่โลก ผู้บริโภคกระแสใหม่ เบื้องหลังโอกาสธุรกิจ 11 ล้านล้าน** สืบค้น 19 มีนาคม 2565, จาก <https://www.nia.or.th/GenZEco>

ศูนย์ข้อมูลกลางด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (2565). **ข้อมูลด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** สืบค้น 19 มีนาคม 2565, จาก <https://datacenter.dmcr.go.th/>

- ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางน้ำ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2565). **ฐานข้อมูลความรู้ทางทะเล** สืบค้น 20 มีนาคม 2565, จาก http://www.mkh.in.th/index.php?option=com_content&view=article&id=124&Itemid=222&lang=th
- สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (2565). **ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมในอาณาเขตทะเลไทย** สืบค้น 22 มีนาคม 2565, จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/article/view/73875>
- นายภราดร เสรีสมบูรณ์ โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2560). **การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลสู่การปฏิบัติในพื้นที่ระดับกลุ่มจังหวัด** สืบค้น 22 มีนาคม 2565, จาก http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/files/2560_1561117872_6014830005.pdf
- ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (2565). **เศรษฐกิจสีน้ำเงิน** สืบค้น 18 มีนาคม 2565, จาก <http://www.seafdec.or.th/home/fishery-knowledge/fishery-management/blue-economy>
- Open Development Thailand. **SDG 14 ทรัพยากรทางทะเล** สืบค้น 18 มีนาคม 2565, จาก <https://thailand.opendevlopmentmekong.net/th/topics/sdg-14-life-below-water/#ref-1926-6>

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางชนิดชนก สถิตธรรมพร
วัน เดือน ปีเกิด	30 สิงหาคม 2517
การศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2552 นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ สศช. พ.ศ. 2557 นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สศช. พ.ศ. 2560 นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ สป.มท. พ.ศ. 2560 นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สศช.
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคง สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เพื่อศึกษาประเด็นที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ในการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ เป็นการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ ชาย หญิง

ตำแหน่ง.....

กอง/กลุ่มงาน.....

ตอนที่ 2 แบบประเมินประเด็นที่จะมีผลกระทบต่อการทำงานของ สศช. ในการประสานขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับพื้นที่

กรุณาทำเครื่องหมาย **X** ให้คะแนนจาก 0 ถึง 5 โดย

“0” หมายถึง ประเด็นดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของ สศช. และ

“5” หมายถึง ประเด็นดังกล่าวมีผลกระทบต่อการทำงานของ สศช. มากที่สุด

ประเด็น	ระดับผลกระทบต่อการทำงานของ สศช.					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีผล
	5	4	3	2	1	0
จุดแข็ง: Strengths						
S1: โครงสร้างองค์กรชัดเจน และมีกฎหมายรองรับ						
S2: มีการจัดโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับภารกิจหลัก มีสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเป็นประโยชน์ต่อการประสานขับเคลื่อนและติดตามนโยบายในระดับพื้นที่						
S3: บทบาทการเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบายและวางแผนเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ						

ประเด็น	ระดับผลกระทบต่อการดำเนินงานของ สศช.					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีผล
	5	4	3	2	1	0
มีอิสระในการเสนอความเห็นต่อรัฐบาลได้โดยตรง						
S4: แผนกลยุทธ์ของหน่วยงานถ่ายทอดมาจากยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บท มีความชัดเจน มีการถ่ายระดับตัวชี้วัดและเป้าหมายระดับองค์กรสู่ระดับกอง/กลุ่มงาน						
S5: มีการกำหนดภารกิจ การแบ่งมอบสายงาน และอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน และมีกฎหมายรองรับ						
S6: มีการแบ่งมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารให้กับผู้บริหารระดับต่างๆ ที่ชัดเจน ตามภารกิจที่เกี่ยวข้อง						
S7: มีแผนพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่ชัดเจน						
S8: มีระบบการทำงานแบบบูรณาการ สนับสนุนการทำงานเป็นทีมแบบข้ามสายงาน (Cross Sector) ให้บุคลากรได้เรียนรู้ และสะสมประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง						
S9: บุคลากรมีองค์ความรู้ในการทำงานหลากหลายมิติ ทั้งในภาพรวมของการพัฒนาและความรู้เฉพาะด้าน						
S10: มีการกำหนดค่านิยมองค์กรอย่างชัดเจน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจการดำเนินงานของหน่วยงาน และวัฒนธรรมองค์กร						

ประเด็น	ระดับผลกระทบต่อการดำเนินงานของ สศช.					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีผล
	5	4	3	2	1	0
จุดอ่อน: Weaknesses						
W1: โครงสร้างอัตรากำลังของ สศช. ได้เริ่มเปลี่ยนไปเป็นสู่รูป พีรามิดหัวกลับ ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนบุคลากรระดับปฏิบัติการที่จะช่วยสนับสนุนการทำงาน						
W2: การกระจายน้ำหนักรงานและบุคลากรไปในแต่ละสายงานไม่เท่ากัน อัตรากำลังของกลุ่มงานประสานนโยบายด้านความมั่นคง มีจำกัด เป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนภารกิจที่ได้รับมอบหมาย						
W3: แผนกลยุทธ์ของหน่วยงาน ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยไม่ได้กำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งในการเสริมสร้างความมั่นคงเป็นการเฉพาะ						
W4: มีภารกิจพิเศษเร่งด่วน/ภารกิจเฉพาะเรื่อง กระทบต่อปริมาณงานของบุคลากร ทำให้ไม่สามารถมุ่งความสำคัญกับภารกิจหลักได้อย่างเต็มที่						
W5: การบริหารงานตามสายการบังคับบัญชา ในบางครั้งอาจทำให้เกิดความล่าช้า เนื่องจากต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ						
W6: การบังคับบัญชาที่มีลำดับชั้นชัดเจน ขาดความยืดหยุ่น						

ประเด็น	ระดับผลกระทบต่อการดำเนินงานของ สศช.					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีผล
	5	4	3	2	1	0
W7: การมอบหมายงานอื่นๆ โดยเฉพาะภารกิจพิเศษ ไม่กระจายงานให้ทั่วถึง						
W8: มีอัตราการลาออกบุคลากรเพื่อไปประกอบอาชีพอื่นสูง โดยเฉพาะข้าราชการระดับปฏิบัติการ						
W9: บุคลากรยังขาดความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาเฉพาะและการใช้เครื่องมือการวิเคราะห์รูปแบบใหม่						
W10: ขาดการดึงค่านิยมร่วมในระดับบุคคลมาผนึกให้เป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์กร						
W11: ขาดบุคคลต้นแบบเพื่อการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรให้ปฏิบัติตามค่านิยมร่วมขององค์กร						
โอกาส: Opportunities						
O1: ยุทธศาสตร์ แผน และนโยบายสำคัญของประเทศ ให้ความสำคัญกับความมั่นคงของทรัพยากรทางธรรมชาติ ทั้งทางบกและทางทะเล						
O2: แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน						

ประเด็น	ระดับผลกระทบต่อการดำเนินงานของ สศช.					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีผล
	5	4	3	2	1	0
O3: ความตระหนักรู้ของประชาชนถึงความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมากขึ้น						
O4: พฤติกรรมของคนที่ใช้ใจต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยเฉพาะ Gen Z						
O5: ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารทางยุทธศาสตร์						
O6: ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ถูกนำมาแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนของสารพิษในสิ่งแวดล้อม						
O7: ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางบกและทางทะเลเพิ่มขึ้น						
O8: กฎหมายระหว่างประเทศที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล						
O9: กฎหมายภายในประเทศและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงทางทะเลของประเทศ						
อุปสรรค: Threats						
T1: ผลกระทบจากนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวทำให้ทรัพยากรเสื่อมโทรมลง						
T2: หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ต้องขับเคลื่อนภารกิจตาม						

ประเด็น	ระดับผลกระทบต่อการดำเนินงานของ สศช.					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีผล
	5	4	3	2	1	0
นโยบายของกระทรวงที่สังกัดเป็นหลัก						
T3: การทุจริตคอร์รัปชัน การละเลยปฏิบัติหน้าที่ และการไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง						
T4: หน่วยงานมุ่งแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมก่อนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากโควิด-19						
T5: การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ ส่งผลต่อการขาดแคลนแรงงานในภาคประมง						
T6: การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้คนให้ความสำคัญในเรื่องเศรษฐกิจและสังคมซึ่งเป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่กระทบต่อการดำเนินชีวิต มากกว่าการใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งจะส่งผลในระยะยาว						
T7: ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการผลิต ก่อให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษที่เกิดจากการพัฒนาประเทศ						
T8: การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)						
T9: ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งตลอดแนวชายฝั่งของไทย						
T10: ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมในเขตทะเลของไทย						

ประเด็น	ระดับผลกระทบต่อการดำเนินงานของ สศช.					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีผล
	5	4	3	2	1	0
ซึ่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายไม่ครอบคลุมถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมทางทะเล						

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม